

Nr 97.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till lantmäteriväsendet; given Stockholms slott den 10 februari 1939.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

A. Pehrsson-Bramstorp.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 10 februari 1939.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON, STRINDLUND.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp:

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde bliva riksdagen förelagd, för budgetåret 1939/40 beräkna dels under punkterna nr 197 och 198 för lantmäteristyrelsen till avlöningar 330,000 kronor och till omkostnader 77,500 kronor, dels under punkterna nr 199 och 200 för lantmäterikontoren i länen till avlöningar 1,161,000 kronor och till omkostnader 189,500 kronor, dels ock under punkterna nr 201—203 för distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl. till avlöningar 1,385,300 kronor, till reseersättningar 890,000 kronor samt till ersättning för publik renovation 30,000 kronor. Jag torde nu ånyo få anmäla dessa ärenden för Kungl. Maj:t.

Bihang till riksdagens protokoll 1939. 1 saml. Nr 97.

I anledning av ett flertal framställningar rörande anställnings- och avlöningsförhållanden inom lantmäteristaten tillkallade chefen för jordbruksdepartementet jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 16 maj 1930 ledamoten av riksdagens andra kammare hemmansägaren E. O. Magnusson i Tumhult, ordförande, statskommisarien K. H. Tottie och överlantmätaren E. G. Petrelius att inom jordbruksdepartementet biträda med utredning och uppriktande av förslag i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade direktiv rörande nyssnämnda förhållanden i fråga om den i länen sysselsatta lantmäteripersonalen. Utredningsmännen, vilka antagit namnet lantmätarelönesakkunniga, ha avgivit betänkande med utredning och förslag dels den 26 november 1931 beträffande löneroglering för viss lantmäteripersonal m. m. (stat. off. utr. 1931: 39) och dels den 12 november 1932 beträffande lantmäterikontorens organisation (stat. off. utr. 1932: 28). Vid betänkandena funnos fogade särskilda yttranden av herr Petrelius, som i vissa hänseenden var av avvikande mening i fråga om förslagen.

Yttranden ha avgivits dels över förstnämnda betänkande av statskontoret, lantmäteristyrelsen, allmänna civilförvaltningens lönenämnd, föreningen Sveriges överlantmätare, Sveriges distriktslantmätareförening, Sveriges lantmätareförening, extra lantmätarnas förening, Sveriges lantmäteritekniska biträdens riksförening, lantmäteribiträdenas förening i Kopparbergs län, dels ock över betänkandet 1932: 28 av statskontoret, lantmäteristyrelsen, lönenämnden och föreningen kvinnliga befattningshavare inom lantmäteristaten. Vid lantmäteristyrelsens utlåtande funnos fogade yttranden från samtliga överlantmätare i riket ävensom från ett stort antal distriktslantmätare. I anledning av lantmäteristyrelsens utlåtanden, vilka tagit formen av nytt förslag i ämnet, ha sedermera yttranden ånyo avgivits av statskontoret, lönenämnden samt flertalet av nyssnämnda föreningar.

Innan jag ingår på berörda förslag torde jag först få till behandling upptaga anslagen till lantmäteristyrelsen.

1. Lantmäteristyrelsen: Avlöningar, förslagsanslag.

Till avlöningar vid lantmäteristyrelsen är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 270,500 kronor. Anslaget disponeras enligt följande av Kungl. Maj:t den 6 maj 1938 i överensstämmelse med riksdagens beslut fastställda

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	184,900
2. Avlöning till tjänsteman å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	»	7,200
3. Avlöning till tjänsteman å extra stat, <i>förslagsvis</i>	»	8,900
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a) Grundavlöningar m. m.	kronor	50,000
b) Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	2,600
		» 52,600

5. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän:

a) Tillfällig löneförbättring, <i>förslagsvis</i>	kronor	4,500	
b) Provisoriskt dyrortstillägg, <i>förslagsvis</i>	»	11,800	
c) Provisoriskt lönetillägg, <i>förslagsvis</i> ..	»	600	kronor 16,900
			<u>Summa kronor 270,500.</u>

För lantmäteristyrelsen gäller följande

Befattning	Personalförteckning.	Lönegrad
	Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 generaldirektör	A 3
4 byråchefer	B 30
4 byrådirektörer	B 26
1 arkivarie	B 24
3 byråingenjörer	B 21
1 registrator	B 14
1 kassör och bokhållare	B 14
1 kansliskrivare	B 11
1 arkivbiträde	B 10
1 förste expeditionsvakt	B 7
6 kanslibiträden	B 7
2 expeditionsvakter	B 5
6 kontorsbiträden	B 4

Tjänsteman å övergångsstat.

1 registrator	B 21
---------------	-------	------

Anm. Den på ordinarie stat upptagna registratorsbefattningen skall hållas obesatt, så länge den på övergångsstat uppförde registratorn kvarstår i tjänst.

Tjänsteman å extra stat.

1 byrådirektör	B 26.
----------------	-------	-------

I samband med avlöningsstatens fastställande har Kungl. Maj:t bland annat föreskrivit, att den under anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upptagna delposten till grundavlöningar m. m. skall tills vidare från och med budgetåret 1938/39 disponeras på följande sätt:

personal inom styrelsen	kronor 31,000
personal för arkivaliernas hos lantmäteristyrelsen förteckning och förvaring	» 11,700
personal för renovation av kartor för lantmäterikontoren i länen	» 2,200
personal för kopiering av vissa kartor för lantmäterikontoret i Vänersborg	» 5,100
		<u>Summa kronor 50,000.</u>

Vidare må erinras, att Kungl. Maj:t i brev till statskontoret den 26 juni 1936 förklarar, att under budgetåret 1936/37 och tills vidare, intill dess annorlunda varder förordnat, hos lantmäteristyrelsen må anställas högst sju amanuenser samt att ersättningen till sådan amanuens må utgå med högst 3,200 kronor för år, dock att en amanuens, därest han icke är distriktslantmätare eller extra lantmätare, må tillerkännas ersättning med belopp, högst motsvarande begynnelselönen i 18:e lönegraden i den för extra ordinarie befattningshavare gällande löneplanen, allt under villkor att sammanlagda avlöningen till nämnda sju amanuenser icke överstiger 22,500 kronor.

Det av lantmäteristyrelsen framlagda förslaget till löne reglering för lantmäteripersonalen innebär beträffande de amanuenser, vilka äro lantmätare, att dessa skola såsom extra ordinarie tjänstemän placeras i 10:e lönegraden.

I skrivelse den 29 augusti 1938 har *lantmäteristyrelsen* för budgetåret 1939/40 föreslagit en medelsanvisning av 292,600 kronor till avlöningar åt befattningshavare vid styrelsen samt därvid anfört i huvudsak följande.

Vid behandling av anslagen till lantmäteristyrelsen i 1937 och 1938 års statsverkspropositioner fann föredragande departementschefen att, med hänsyn till den revision av gällande avlöningsbestämmelser för befattningshavare vid den civila statsförvaltningen, som påginge, tidpunkten knappast vore lämplig att taga ställning till den allmänna översyn och reglering av lantmäteripersonalens löneförhållanden, som ifrågasattes i lantmätarelönesakkunnigas utredning och förslag samt i lantmäteristyrelsens däröver avgivna utlåtande. Sedan innevarande års riksdag antagit nytt avlöningsreglemente för ordinarie tjänstemän vid den civila statsförvaltningen att träda i kraft den 1 juli 1939, har lantmäteristyrelsen för budgetåret 1939/40 *dels* beräknat avlöningar åt styrelsens ordinarie befattningshavare med ledning av samma reglemente, *dels även* ansett sig böra beräkna avlöningsstaten under den förutsättning, att det i styrelsens ovanberörda utlåtande framlagda löne regleringsförslag genomföres vid 1939 års riksdag. Anslagsposterna till avlöningar åt tjänstemän å ordinarie stat och å övergångsstat, beräknade enligt 1938 års avlöningsreglemente, komma med hänsyn till uppräknig i högsta löneklass samt avdrag för tjänste- och familjepension att behöva upptagas till förslagsvis 222,501 respektive 8,583 kronor eller avrundat 222,500 respektive 8,600 kronor.

Lantmäteristyrelsen har för den åtgärd, som må finnas påkallad, i detta sammanhang ansett sig böra framhålla, att det bland styrelsens ordinarie personal upptagna arkivbiträdet i lönegraden B 10, utöver sedvanliga löneförmåner (i högsta löneklassen) åtnjuta gottgörelse i form av personligt dyrtidstillägg jämlikt bestämmelserna i § 4 mom. 2 kungörelsen den 15 juni 1923 (nr 265) med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst. Detta tillägg uppgår för närvarande till 692 kronor för år räknat. Vid ett överflyttande till samma lönegrad i 1938 års avlöningsreglemente, vilket icke synes avse att dylik särskild gottgörelse skall ifrågakomma, skulle nämnda tjänsteman komma att lida en löneminskning, som vid nuvarande indextal belöper sig till omkring 600 kronor för år.

Avlöning till tjänsteman å extra stat upptages oförändrad med 8,900 kronor.

Den av styrelsen i dess yttrande över lantmätarelönesakkunnigas förslag förordade löne regleringen för lantmäteripersonalen kommer icke att påverka styrelsens avlöningsstat i vidare mån, än att amanuenserna skulle i egen skap av extra ordinarie tjänstemän komma att bliva berättigade till provi-

soriskt dyrortstillägg, varemot till dem nu utgående tillfällig löneförbättring icke vidare skulle ifrågakomma. Härvid är dock att anmärka, att till en amanuens, som icke är distriktslantmätare eller extra lantmätare, avlöningen liksom nu bör helt utgå i form av arvode samt att, med hänsyn till nuvarande arvode och till att för honom i likhet med för övriga amanuenser utgår tillfällig löneförbättring samt beräknas dyrtidstillägg såsom för oreglerad tjänst, detta arvode bestämmes till belopp, högst motsvarande den sammanlagda ersättning, som må utgå till amanuens, vilken är extra lantmätare i lägsta lönegraden. Under sådana förhållanden har styrelsen icke funnit anledning ifrågasätta ändring i vad nu i övrigt gäller för amanuensersättningen och därtill beräknat belopp om högst 22,500 kronor.

Beträffande posten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal som vid 1938 års riksdag bestämdes till nu gällande belopp eller 52,600 kronor, har styrelsen icke ifrågasatt någon ändring.

I gällande avlöningsstat för lantmäteristylelsen torde icke böra vidtagas *Departements-*
chefen.
andra ändringar än sådana, som föranledas av den vid 1938 års riksdag genomförda regleringen av de ordinarie statstjänstemännens löner samt av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan i årets statsverksproposition av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört beträffande avlöningsbestämmelser för viss icke-ordinarie personal och rörande sättet för beräkandet av de olika anslagsposterna. Av skäl som jag senare kommer att angiva anser jag, att någon lönereglering icke nu bör genomföras för distriktslantmätare och extra lantmätare. Anslagsposten avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat torde med hänsyn till vad jag nyss anfört böra upptagas med av lantmäteristylelsen beräknat belopp 222,500 kronor samt posten avlöning till tjänsteman å övergångsstat med 8,600 kronor. Beträffande det i lantmäteristylelsens skrivelse den 29 augusti 1938 omnämnda arkivbiträdet i 10:e lönegraden, som utöver sina sedvanliga löneförmåner åtnjuter gottgörelse i form av personligt dyrtidstillägg och som vid tillämpningen av det nya avlöningsreglementet skulle få sina löneförmåner minskade, torde denne befattningshavare, därest han icke önskar övergå till den nya lönestaten och härom gör anmälan, få kvarstå å den nu gällande. Den för närvarande å extra stat uppförda befattningen i 26:e lönegraden torde böra upptagas såsom extra ordinarie i samma lönegrad. Avlöningen till befattningshavaren i fråga torde beräknas till 8,900 kronor och inräknas i anslagsposten för avlöningar till icke-ordinarie personal.

Med tillämpning av de ifrågasatta nya avlöningsbestämmelserna torde sistnämnda anslagspost böra upptagas till 80,000 kronor, därav 76,000 kronor belöpa å grundavlöningar m. m. och 4,000 kronor å avlöningsförhöjningar m. m. Därjämte torde böra beräknas för rörligt tillägg ett belopp av 17,000 kronor samt för tillfällig löneförbättring åt amanuenserna hos styrelsen 4,500 kronor.

I enlighet med vad jag sålunda anfört skulle under ifrågavarande anslag för nästa budgetår erfordras en medelsanvisning av $(222,500 + 8,600 + 80,000 + 17,000 + 4,500 =) 332,600$ kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

Kungl. Maj:ts proposition nr 97.

1) för lantmäteristyrelsen fastställa följande

Befattning	Personalförteckning.	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.		
1 generaldirektör	B 3
4 byråchefer	A 30
4 byrådirektörer	A 26
1 arkivarie	A 24
3 byråingenjörer	A 21
1 registrator	A 14
1 kassör och bokhållare	A 14
1 kansliskrivare	A 11
1 arkivbiträde	A 10
1 förste expeditionsvakt	A 7
6 kanslibiträden	A 7
2 expeditionsvakter	A 5
6 kontorsbiträden	A 4

Tjänsteman å övergångsstat.

1 registrator A 21

Anm. Den på ordinarie stat upptagna registratorsbefattningen skall hållas obesatt så länge den på övergångsstat uppförde registratorn kvarstår i tjänst.

Extra ordinarie tjänsteman i högre lönegrad än 20.

1 byrådirektör Eo 26;

2) godkänna följande avlöningsstat för lantmäteristyrelsen att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 222,500
2. Avlöning till tjänsteman å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	» 8,600
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal:	
a) Grundavlöningar	
m. m.	kronor 76,000
b) Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	» 4,000
<i>vis</i>	» 80,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 17,000
5. Tillfällig löneförbättring, <i>förslagsvis</i>	» 4,500

Summa kronor 332,600;

3) till Lantmäteristyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1939/40 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 332,600.

2. Lantmäteristyrelsen: Omkostnader, förslagsanslag.

För ifrågavarande ändamål är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 77,500 kronor, som disponeras enligt en av Kungl. Maj:t den 6 maj 1938 fastställd omkostnadsstat.

I skrivelse den 29 augusti 1938 har *lantmäteristyrelsen* gjort framställning om oförändrat anslag för nästa budgetår.

I enlighet med lantmäteristyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t *Departementschefen.* måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmäteristyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1939/40 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 77,500.

3. Lantmäterikontoren i länen: Avlöningar, förslagsanslag.

I riksstaten för innevarande budgetår är för Lantmäterikontoren i länen: Avlöningar uppfört ett förslagsanslag av 889,700 kronor. Anslaget disponeras enligt följande av Kungl. Maj:t den 6 maj 1938 i överensstämmelse med riksdagens beslut fastställda

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, *förslagsvis* .. kronor 336,600

2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat:

a) Lön, tjänstgöringspenningar och, i förekommande fall, ortstillägg kronor 22,600

Lön	Tjänstgöringspenningar	Orts- till- lägg	T i t e l	An- tal	Kro- nor	Sum- ma kro- nor
5,000	2,500	—	Överlantmätaren i Gotlands län	1	7,500	7,500
2,200	1,500	150	Assistenterna i Västernorrlands och Jämtlands län	2	7,700	—
2,200	1,500	—	Annan assistent	2	7,400	15,100
			Summa kronor			22,600

Anm. 1. Överlantmätaren åtnjuter ett ålderstillägg till lönen å 600 kronor efter 5 år.

Anm. 2. Assistent åtnjuter tre ålderstillägg till lönen å 500 kronor efter respektive 5, 10 och 15 år.

b) Ålderstillägg, *förslagsvis* » 4,500

c) Fyllnadsarvodet åt vikarier, *förslagsvis* » 500 » 27,600

3. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, *förslagsvis* » 154,400

4. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:			
a) Grundbelopp kronor	57,300	
b) Tillfällig löneförbättring till extra assistenter, <i>förslagsvis</i> »	5,000	kronor 62,300
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:			
a) Grundavlöningar m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	275,700	
b) Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i> »	20,000	» 295,700
6. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän:			
a) Tillfällig löneförbättring, <i>förslagsvis</i>	kronor	4,400	
b) Avlöningsförstärkning åt överlantmätaren i Kopparbergs län »	900	
c) Provisoriskt dyrortstillägg, <i>förslagsvis</i> »	5,000	
d) Provisoriskt lönetillägg, <i>förslagsvis</i> »	2,800	» 13,100
			Summa kronor 889,700.

För lantmäterikontoren har Kungl. Maj:t fastställt följande

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
9 överlantmätare (Stockholms, Älvsborgs, Värmlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	B 30
14 överlantmätare (övriga län utom Gotlands län)	B 29
28 kanslibiträden	B 7
6 kontorsbiträden	B 4
Tjänstemän å extra stat.	
9 förste assistenter	B 24
18 assistenter	B 21.

I samband med avlöningsstatens fastställande har Kungl. Maj:t *dels* erinrat, att Kungl. Maj:t i brev den 20 juni 1935 bland annat föreskrivit, att innehavare av befattning såsom förste assistent eller assistent icke ägde, utan Kungl. Maj:ts efter prövning i varje särskilt fall lämnade tillstånd, utföra lantmåteriförrättningar åt enskilda samt att den, som förordnades att uppehålla befattning såsom förste assistent eller assistent mot åtnjutande av med befattningen förenad avlöning oavkortad, skulle vara skyldig avstå samtliga med egen befattning förenade avlöningsförmåner, vilka lantmåteristyrelsen ägde disponera för uppehållande av befattningen,

dels föreskrivit, att den under arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, upptagna anslagsposten till grundbelopp skulle tills vidare från och med budgetåret 1938/39 disponeras ej mindre till ersättningar till extra assistenter, vilka ersättningar finge utgå med högst 350 kronor för månad till extra assistent, som vore distriktslantmätare, och med högst 225 kronor för månad till annan extra assistent, än även till arvoden till biträdande överlantmätare, vilka arvoden fastställdes av Kungl. Maj:t för varje särskilt fall,

dels förordnat, att lantmäteristyrelsen skulle äga meddela de särskilda föreskrifter rörande de extra assistenternas tjänsteförhållanden, som kunde anses erforderliga,

dels ock föreskrivit, att den under avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upptagna anslagsposten till grundavlöningar m. m. skulle tills vidare från och med budgetåret 1938/39 disponeras på följande sätt:

1. Grundavlöningar till extra ordinarie tjänstemän, <i>högst</i>	kronor 197,500
2. Extra befattningshavare, tillfällig personal, renskrivning	
o. d., <i>högst</i>	» 78,200
	<hr/>
	Summa kronor 275,700.

I detta sammanhang må erinras, dels att överlantmätaren i Kopparbergs län uppbär en årlig löneförstärkning av 900 kronor och dels att av de å extra stat uppförda 9 förste assistentbefattningarna och 18 assistentbefattningarna 6 respektive 7 tillkommit genom beslut vid 1937 års riksdag samt en assistentbefattning i samband med indragning av en å övergångsstat överförd assistentbefattning.

De sakkunnigas förslag.

Det av de sakkunniga framlagda förslaget rörande lantmäterikontorens organisation innebär i huvudsak följande.

I fråga om överlantmätarna har icke föreslagits någon ändring i dessas löneförhållanden. De sakkunniga ha förordat, att, i likhet med vad nu är förhållandet, i Kopparbergs län skulle finnas biträdande överlantmätare. Avlöningen till denne borde utgå från anslagsposten till avlöningar åt icke-ordinarie befattningshavare och bestämmas enligt extrastatsgrunderna med tillämpning av lönegrad B 28. Enligt de sakkunnigas mening behövde någon ökning av det dåvarande antalet av 3 förste assistenter eller ändring i deras löneställning icke äga rum. I fråga om assistentbefattningarna ha de sakkunniga föreslagit, att antalet sådana med fast placering borde ökas till 20, av vilka dock 5 tills vidare skulle ersättas av å övergångsstat uppförda assistenter. Någon förändring i lönehänseende för dessa assistenter, vilka äro placerade i lönegrad B 21 å extra stat, ha de sakkunniga icke ansett påkallad. De sakkunniga ha förordat, att antalet extra assistenter borde beräknas till 15. De sakkunniga ha förutsatt, att det nuvarande systemet att i vissa fall distriktslantmätare skola tjänstgöra såsom extra assistenter

å lantmäterikontoren komme att bibehållas. I lönehänseende ha de sakkunniga ansett, att en extra lantmätare, som tjänstgjorde såsom extra assistent, i allmänhet borde erhålla — under förutsättning att löneregleringen för extra lantmätare genomfördes — 4,800 kronor jämte reglerat dyrtidstillägg och i annat fall 4,200 kronor jämte oreglerat dyrtidstillägg. För en distriktslantmätare, vilken tjänstgjorde såsom extra assistent, borde beräknas en särskild ersättning av 400 kronor i månaden jämte reglerat dyrtidstillägg, därest löneregleringen för dessa lantmätare genomfördes i enlighet med de sakkunnigas förslag. I annat fall syntes böra beräknas 350 kronor i månaden jämte dyrtidstillägg för oreglerade verk.

Vad angår icke fackutbildad personal ha de sakkunniga föreslagit, att 8 befattningar å ordinarie stat i 10:e lönegraden måtte inrättas. Å innehavarna av dessa befattningar, vilka av de sakkunniga benämnts kanslister, ha de sakkunniga avsett skola överflyttas vissa göromål, som nu handhavas av den lantmäteriutbildade personalen men för vilkas utförande dylik kvalificerad arbetskraft icke torde vara erforderlig. Beträffande rit- och skrivbiträden ha de sakkunniga föreslagit, att antalet kanslibiträden i 7:e lönegraden å ordinarie stat skulle bestämmas till 28, antalet kontorsbiträden i 4:e lönegraden till 24, vilket innebär en ökning med 18 befattningshavare, och antalet skrivbiträden i 2:a lönegraden till 5. Därjämte ha de sakkunniga förordat inrättande av 2 extra ordinarie befattningar i 7:e lönegraden och 26 extra ordinarie befattningar i 4:e lönegraden. Anslag borde även lämnas till fyllnadsersättning till 2 ordinarie eller extra ordinarie befattningshavare i 4:e lönegraden till 7:e lönegraden. Enligt de sakkunnigas förslag borde vidare vid lantmäterikontoren inrättas arkivbiträdesbefattningar, vilka de sakkunniga avsett skola besättas med äldre tekniska biträden. Antalet dylika befattningar ha de sakkunniga föreslagit till 9 med placering såsom extra ordinarie i 8:e lönegraden. De sakkunniga ha ytterligare förordat anställande av 2 ordinarie och 2 extra ordinarie expeditionsvakter i 5:e lönegraden. Slutligen ha de sakkunniga räknat med nödvändigheten av att viss extra personal behöver anställas. I detta hänseende har ansetts erforderligt, att anslag beviljas till avlönande av 26 extra skrivbiträden och 2 extra expeditionsvakter.

I sitt betänkande ha de sakkunniga även förordat, att ett arvode av 6,000 kronor för år beräknades för 5 extra lantmätare, vilka i varje fall tidvis avsåges skola tjänstgöra å lantmäterikontor.

De sakkunniga ha å lantmäterikontorens stat ansett jämväl böra upptagas ett anslag av 15,000 kronor för kartlagningsarbeten.

En av de sakkunniga, herr Petrelius, har varit av *skiljaktig mening* beträffande vissa delar av förslaget. Petrelius har sålunda förordat, att samtliga överlantmätare placerades i 30:e lönegraden samt erhöle avlöningsförstärkning med belopp, som anslöte sig till vad som gällde för landskamrerare. Enligt Petrelius mening borde biträdande överlantmätare placeras i 29:e lönegraden samt förste assistenter i lägst 26:e lönegraden.

Rörande de arbetsuppgifter, som skulle tilläggas kanslisterna, och de kompetensfordringar, som skulle ställas å dessa befattningshavare, ha de sakkunniga hänvisat till vad lantmäteristyrelsen, som i en den 6 november 1929 avgiven skrivelse rörande inrättande av nya ordinarie befattningar vid lantmäterikontoren föreslagit inrättande av dessa befattningar, därom närmare anför. I denna skrivelse uttalade lantmäteristyrelsen bland annat:

Vissa av de för assistenterna avsedda göromålen torde kunna utföras av mera kvalificerade icke examinerade biträden. Härvid syftas i första hand på vissa vid den tekniska granskningen av lantmäteriförrättningar förekommande räkne- och kontrollarbeten av olika slag, granskning av förrättningsakter vid slutlig redovisning av sådana ävensom i viss mån granskning av statsbidragsärenden, uppläggande och förande av jord- och fastighetsregister samt uppsättande av protokoll och utlåtanden. En annan grupp göromål, som lämpligen bör uppdragas åt dylika biträden, äro vissa arkivundersökningar och därmed sammanhängande utredningar, utfärdande av arealbevis, allmänhetens betjänande med upplysningar rörande förrättningshandlingar och kartor samt arkivets tillsyn och skötsel i allmänhet. Samtliga dessa arbeten äro i stort sett av krävande beskaffenhet, och gäller detta i särskild grad granskningsgöromålen och vad därmed sammanhängar, därvid det hos biträdet måste förutsättas sådan skolunderbyggnad, att det vid kontrollarbetet, speciellt efter nya mätningSFörordningens tillämpning, erforderliga räknearbetet av biträdet kan utföras. Då verkställandet av dessa arbeten fordrar icke blott god skolunderbyggnad utan jämväl i icke ringa grad kännedom om gällande författningar och föreskrifter å området, måste för biträdena, enligt styrelsens mening, bestämmas sådan lönegrad, att utsikt finnes att förvärva fullt kvalificerad och i övrigt lämplig personal. Styrelsen har härvid haft under öfvervägande att upptaga ifrågavarande befattningshavare såsom kansliskrivare, vilka såväl i fråga om löneställning som beträffande allmänna kompetenskrav synas ungefär motsvara det här föreliggande behovet. Vid öfvervägande av denna fråga har styrelsen emellertid stannat vid att föreslå införandet av en befattning med placering i lönegraden B 10, eller alltså en lönegrad lägre än kansliskrivartjänsten, och vars innehavare bör benämnas kanslist. Denna benämning synes bättre täcka här ifrågavarande göromåls art, och lön enligt lönegraden B 10 synes styrelsen möjligen vara, om också liggande i underkant, dock tillräcklig för att få platserna besatta med för uppgifterna nöjaktigt kvalificerade krafter. Givetvis böra här ifrågasatta befattningar i vanlig ordning kungöras lediga och omprövning ske av de sökandes kompetens efter närmare angivna grunder för de med befattningarna avsedda kvalificerade arbetsuppgifterna.

Även om i detta sammanhang någon detaljerad utformning av bestämmelserna i fråga om kompetensfordringar möjligen icke erfordras, torde i allt fall för frågans belysande böra något redogöras för de kompetenskrav, som enligt styrelsens mening böra uppställas. I fråga om skolunderbyggnad bör sålunda fordras studentexamen med minst betyget godkänd i matematik eller minst avgångsexamen från 8-klassig normalskola för flickor eller därmed jämställd läroanstalt jämte bevis om kunskaper i svenska och matematik, motsvarande studentexamens kurs i dessa ämnen. Härefter bör specialutbildning ske i erforderliga delar. Sålunda bör fordras kunskap i de för en lantmätare i allmänhet förekommande enklare byråarbetena såsom kartors konstruerande och kopiering, arealuträkning, uppskattning, beskrivningars upprättande m. m. ävensom i tolkning av äldre handskrifter. Därjämte bör

fordras kännedom om huvudsakliga innehållet i vissa författningar och föreskrifter, i första hand gällande mättningsförordning och därtill hörande verkställighetsföreskrifter samt jord- och fastighetsregisterförordningarna. För en dylik utbildning bör förutsättas minst två års praktik hos lantmätare samt därjämte tillräcklig tjänstgöring å lantmäterikontor. Till uttrönande av, att vederbörande aspirant äger erforderliga specialkunskaper, skall verkställas särskild prövning inför av lantmäteristyrelsen förordnad prövningsförrättare.

Givetvis kunna vid befattningarnas första tillsättande vissa svårigheter att erhålla kompetenta sökande väntas uppstå, men den möjligheten, att ledig befattning av sådan anledning till en början icke skulle kunna besättas, bör uppenbarligen ej i och för sig utgöra hinder för inrättandet av ifrågakvarande tjänster.

I fråga om de föreslagna arkivbiträdesbefattningarna ha de sakkunniga anfört i huvudsak följande.

De sakkunniga ha i sitt tidigare avgivna betänkande (stat. off. utr. 1931: 39) framhållit, att det måste anses önskvärt, att anordningar vidtagas för att de tekniska biträden hos lantmätern, som tjänstgjort i denna egenskap under avsevärd tid, skola erhålla möjlighet till fortsatt anställning på äldre dagar inom lantmäteristaten, samt att de i nämnda hänseende ämnade vid avgivande av yttrande beträffande det framtida personalbehovet å lantmäterikontoren föreslå, att några befattningar å nämnda kontor avsågos för äldre tekniska biträden.

För att uttröna huru en dylik anordning lämpligast skulle kunna tänkas genomförd ha de sakkunniga från överlantmätern införskaftat uppgifter rörande möjligheten att anlita äldre tekniska biträden såsom *arkivbiträden* å lantmäterikontoren med avlöning enligt lönegraden B 5. Av de inkomna svaren framgår, att flertalet överlantmätare (13 av 23) ansett en sådan anordning utan olägenhet kunna vidtagas. De sakkunniga ha i de avgivna yttrandena fått visst stöd för sin uppfattning, att vissa befattningar å lantmäterikontoren böra avses för äldre tekniska biträden. Då användandet av tekniska biträden inom lantmäteriet sker i stor utsträckning och synes vara ur statsekonomisk synpunkt önskvärt, lär man böra utgå från, att organisationen inom detta förvaltningsområde bör innefatta möjlighet att utnyttja de tekniska biträdena även efter den tid, då deras användbarhet för fältarbetet nedgått.

För att erhålla arkivbiträdestjänst synes böra fordras minst tjugå års tjänstgöring hos lantmätare med förordnande av lantmäteristyrelsen ävensom vitsord om lämplighet för kontorsarbete. De arbetsuppgifter, som sålunda torde böra tillkomma de såsom arkivbiträden anställda tekniska biträdena äro följande:

- 1) vården av lantmäterikontorets arkiv samt utlämning av kartor och andra handlingar;
- 2) registratorsgöromål och betjäning av allmänheten;
- 3) granskningsarbeten och utredningar av beskaffenhet att i allmänhet kunna uppdragas åt kvinnlig personal;
- 4) vissa göromål, som nu utföras av expeditivsvakter.

Den avlöning, som bör tillkomma arkivbiträde, lär såsom vissa överlantmätare framhållit böra fastställas till högre belopp än det, som utgår i lönegraden B 5. För att erhålla verkligt dugliga arkivbiträden synas därför dessa befattningar böra placeras i lönegraden B 8, till vilken hittills hänförs vissa kvalificerade yrkesmän ävensom preparatorerna vid de vetenskapliga institutionerna. Även om åtskilliga skäl kunna anföras för att omedelbart giva

arkivbiträdena ordinarie ställning, lärer dock anordningen med arkivbiträden å lantmäterikontoren först böra någon tid prövas, och innehavarna av dylika befattningar tillsvidare allenast upptagas såsom extra ordinarie tjänstemän.

Yttrandena.

Lantmäteristyrelsen har för sin del föreslagit *dels* beräkning av arvode till två biträdande överlantmätare, *dels* placering av rikets samtliga 24 överlantmätare i lönegraden B 30, *dels* upptagande å ordinarie stat av 9 förste assistenter i lönegraden B 25, 7 kansliskrivare i lönegraden B 11, 12 expeditionsvakter i lönegraden B 5 och 37 kontorsbiträden — i stället för nuvarande 6 — i lönegraden B 4, *dels* uppförande å extra stat av 22 assistenter i lönegrad B 21, av vilka assistentbefattningar dock 5 föreslås skola hållas obesatta, så länge 5 assistenter å övergångsstat kvarstå i tjänst, *dels* ock särskild medelsanvisning för kartlagningsarbeten till ett belopp av 20,000 kronor. I likhet med de sakkunniga föreslår styrelsen bibehållandet av det nuvarande antalet ordinarie kanslibiträden i lönegrad B 7 vid 28. Därjämte föreslår styrelsen upptagandet av följande extra ordinarie befattningar, nämligen 15 i 7:e lönegraden, 3 i 5:e lönegraden samt 29 i 4:e lönegraden. Styrelsen har slutligen ansett, att medel böra ställas till förfogande för avlönande av *dels* tillfälliga assistenter under 204 månader efter 175 kronor i månaden, *dels* en extra expeditionsvakt och *dels* 28 extra rit- och skrivbiträden.

Lantmäteristyrelsen har rörande uppflyttningen av överlantmätarna i 30:e lönegraden framhållit bland annat.

En invändning mot detta förslag hade varit, att detsamma medförde, att överlantmätarna i de mest arbetstyngda länen knappast kunde anses erhålla gottgörelse för det merarbete, som ålåg dem i jämförelse med övriga överlantmätare. Denna invändning borde icke hindra förslagets genomförande, helst erfarenheten med full tydlighet visat, att arbetsbördan å rikets alla lantmäterikontor vore av den omfattning, att arbetet toge överlantmätarens hela arbetstid i anspråk. Rent kvalitativt sett ställde arbetet samma stora krav på tjänst innehavaren, och befattningarna vore såväl i fråga om arbetsuppgifternas karaktär som tjänsteställning och därmed följande ansvar i stort sett ensartade. Ej heller kunde bortses från, att överlantmätarna å de mera arbetstyngda lantmäterikontoren genom tillgång i större utsträckning på såväl lantmäteriutbildad som övrig biträdes hjälp hade möjlighet att på ett bättre och mera rationellt sätt ordna och fördela arbetet, än vad å de mindre kontoren med dessas fåtaliga biträdespersonal i allmänhet låte sig göra. Det förtjänade även framhållas, att det särskilt genom den skedda jorddelningslagstiftningens tillkomst i hög grad krävande arbetet å kontoren gjort det nödvändigt att söka överlantmätarna icke såsom tillförne bland de äldre distriktslantmätarna, för vilka ett fysiskt mindre ansträngande kontorsarbete kunde tänkas verka lockande, utan bland relativt yngre sådana, där en dylik inställning knappast kunde förutsättas. Utvecklingen hade för övrigt numera lett därhän, att det ofta nog kunde vålla större svårigheter vid besättandet av överlantmätarbefattning i lönegraden B 29 än sådan i B 30, då ju i allt fall den förstnämnda medförde icke blott den lägre lönen utan jämväl den mindre pensionen.

Lantmäteristyrelsen har rörande biträdande överlantmätarna uttalat bland annat, att det, med hänsyn till att anordningen med biträdande överlantmätare vore av tillfällig natur samt allenast förekomme rent undantagsvis och för tid, som, i likhet med distriktslantmätares tjänstgöring såsom extra assistent, högst avsevärt varierade, syntes mindre lämpligt, att distriktslantmätare under dylikt förordnande erhöle avlöning enligt extra-statsgrunderna, förslagsvis med tillämpning av 28:e lönegraden. Enligt styrelsens mening borde allt fortfarande till biträdande överlantmätare utgå visst månadsarvode. Vid bifall till styrelsens förslag i fråga om distriktslantmätarnas överflyttning till reglerad stat borde detta arvode kunna bestämmas till högst 350 kronor för månad och i medeltal beräknas till 300 kronor i månaden.

Till upplysning om arbetets omfattning å lantmäterikontoren har lantmäteristyrelsen i huvudsak anfört följande.

Antalet avgjorda ärenden, däri inbegripet antalet granskade akter, och införingar i jordregistret i medeltal för år för tidsperioden 1929—1934 och under 1935 utvisade vid jämförelse med tidigare motsvarande siffror den avsevärda ökning av arbetet, som uppkommit under de senare åren. Av jämförelsen framginge, att i medeltal för riket utgjorde

	åren 1921—1924	1925—1928	1929—1934	1935
antalet avgjorda ärenden	38,897	47,905	64,146	79,003
införingar i jordregistret	26,609	31,559	35,643	39,656.

En jämförelse av införskaffade uppgifter från överlantmätarna visade vidare, att under tiden 1 maj 1928—30 april 1929 till rikets samtliga lantmäterikontor inkommit 94,076 (44,161 + 49,915) ärenden mot 125,850 (61,417 + 64,433) ärenden under tiden 1 maj 1934—30 april 1935, innebärande en ökning med närmare 34 procent. Under vinterhalvåret november 1928—april 1929 avgjordes 49,969 ärenden eller något över 53 procent av samtliga under redogörelseåret inkomna ärenden, och under motsvarande halvår november 1934—april 1935 avgjordes 64,652 (11,906 + 64,433 — 11,687) ärenden eller något mer än 51 procent av samtliga under redogörelseåret maj 1934—april 1935 inkomna ärenden. Antalet under det sist nämnda halvåret avgjorda ärenden vore såsom syntes något mera än 29 procent större än under halvåret november 1928—april 1929. Ett summariskt överslag visade, att man borde räkna med att under vinterhalvåret medhina inemot 60 procent av årets totala arbetsbörda, därest ökning av arbetsbalansen skulle kunna undvikas.

Arbetets omfattning å kontoren belystes ytterligare av följande ur överlantmätarnas länsberättelser gjorda sammanställning över avgjorda och balanserade ärenden.

	1928	1931	1935	Ökning 1928—1931	Ökning 1931—1935	Total- ökning 1928—1935
Summa avgjorda ärenden	38,197	43,364	55,978	13.5 %	29.1 %	46.5 %
Summa balanserade ärenden ..	2,834	5,232	19,463	84.6 %	100.0 %	269.2 %
<i>Härav jorddelningsmål.</i>						
Summa avgjorda ärenden	14,812	18,274	23,538	23.4 %	28.8 %	58.9 %
Summa balanserade ärenden ..	1,886	3,535	7,448	84.7 %	110.7 %	294.9 %

Trots alltså att icke mindre än 17,781 flera ärenden, och bland dem 8,726 jorddelningsärenden, blivit avgjorda under år 1935 än under år 1928, hade 1935 års balans beträffande samtliga redovisade ärenden liksom i fråga om jorddelningsärendena praktiskt taget nära fyrdubblats. Den avgjort tyngsta arbetsbördan eller granskningsarbetet beträffande på fastställelseprövning beroende jorddelningsförrättningar visade den största balansen. Såsom lantmäteristyrelsen redan vid tidigare tillfällen framhållit, måste med nödvändighet en ändring härvidlag komma till stånd och balansen nedbringas till normal omfattning. Styrelsen hade även vid upprepade tillfällen funnit sig böra framhålla, att det framför allt gällde den av lantmäteriförrättningar berörda allmänhet, vars berättigade krav på icke alltför lång tidsutdräkt med ärendenas behandling å lantmäterikontoren icke kunde eftersättas hur långt som helst.

Frånsett arbete med jordregistrets uppläggande och ett omfattande kartkonserveringsarbete förelåge ett flertal andra arbetsuppgifter, som förr eller senare måste företagas, men vilka på grund av personalbrist hittills ej kunnat komma till utförande. Sålunda tarvades å vissa kontor upplägandet av helt nya register över arkivakterna och å andra komplettering av befintliga register samt arkivaliernas omordnande och iordningställande. Av särskild vikt vore att arkivregistren snarast komme i sådant skick, att utrednings- och granskningsarbetet å kontoren icke onödigtvis försvåras och fördröjes. Det låge i sakens natur, att ju längre detta registreringsarbete undanskötes, desto besvärligare och kostsammare komme det till följd av arkivens hastiga tillväxt att bliva.

Ehuru den av de sakkunniga angivna möjligheten av en nedgång i lantmäterikontorens arbeten tydligen icke torde komma att ske, hade lantmäteristyrelsen i stort sett intet att erinra mot den av de sakkunniga följda principen, att antalet ordinarie befattningshavare å lantmäterikontoren icke beräknades i överkant. Att en ökning i personalbesättningen å lantmäterikontoren måste ske med hänsyn till arbetsstegringen å kontoren låge emellertid i öppen dag.

Vad angår lantmäteristyrelsens förslag om inrättande av kanslistjänster har styrelsen anfört i huvudsak följande.

Beträffande ifrågavarande befattningshavares löneställning hade lantmäteristyrelsen redan vid ett tidigare förslag år 1929 under övervägande en inplacering av dem såsom kansliskrivare, och då styrelsen stannade vid befattningarnas hänförande till en lönegrad lägre eller till lönegraden B 10, var det med angivande av, att lönen vore i underkant. De sedan dess inträffade förhållandena å lantmäterikontoren ha ytterligare understrukit denna mening. Erfarenheten från de senaste åren har visat, att i större utsträckning, än man tidigare räknat med, icke minst det kvalificerade arbetet ökat å lantmäterikontoren, och det härigenom stegrade behovet av arbetets rationella bedrivande har gjort det än mera angeläget, att de föreslagna nya befattningshavarna få åt sig uppdragna i stort sett uteslutande göromål av mera krävande och kvalificerad art. Under sådana förhållanden och i syfte att för platserna kunna påräkna fullt kompetenta innehavare finner sig lantmäteristyrelsen nu böra föreslå, att befattningarna upptagas i den för kansliskrivare gällande eller den 11:e lönegraden ävensom att samma benämning givas tjänst innehavarna.

I fråga om kanslibiträdena har lantmäteristyrelsen anslutit sig till de sakkunnigas förslag allenast med den förändringen att å kontoret i

Uppsala län, där nu föreslagits inrättande av ordinarie kansliskrivartjänst, kanslibiträdet ansetts böra upptagas såsom extra ordinarie, samt att å Kopparbergs läns lantmäterikontor antalet kanslibiträden — nu 3 — ökats till 4. I anslutning härtill har styrelsen ansett, att det ordinarie kanslibiträdet å kontoret i Uppsala län bör överföras å övergångsstat.

Beträffande kontorsbiträdena har lantmäteristyrelsen uttalat bland annat:

All erfarenhet från lantmäterikontoren visar, att det ej lämpligen låter sig göra att anställa särskild befattningshavare, som enbart avdelas till renskrivningsarbete, utan att skrivbiträde bör vara kvalificerat för utförande jämväl av annat arbete, såsom ritning och kopiering av kartor, kartkonservering samt verkställande av utdrag från jord- och fastighetsregister och av äldre svårtolkade handlingar. Särskilt överlantmätarna å de kontor, där ordinarie skrivbiträde av de sakkunniga sålunda ifrågasatts, ha understrukt anordningens olämplighet. Lantmäteristyrelsen förmenar med hänsyn härtill och till de rätt så avsevärda fordringar på såväl skolunderbyggnad som praktisk utbildning och erfarenhet, som måste ställas på biträdena å lantmäterikontoren, att för de ordinarie ej lägre lönegrad än B 4 bör förekomma, och att tidigare förslag om inrättande av ordinarie befattningar i lönegraden B 2 icke bör genomföras, utan att i stället någon ökning bör ske i antalet kontorsbiträden (lönegraden B 4). Styrelsen anser ett stadigvarande behov av ordinarie kontorsbiträde förefinnas vid samtliga lantmäterikontor utom möjligen det i Gotlands län. Å vart och ett av kontoren i Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Kronobergs, Blekinge, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs, Örebro, Västmanlands och Jämtlands län bör placeras ett, å kontoren i Kopparbergs och Västernorrlands län tre samt å vart och ett av de övriga tio kontoren 2 ordinarie kontorsbiträden. Hela antalet av styrelsen föreslagna kontorsbiträdestjänster skulle således utgöra 37.

Inrättande av de föreslagna arkivbiträdestjänsterna har bestämt avstyrkts av lantmäteristyrelsen. Såsom skäl härför har styrelsen i huvudsak framhållit, att den utbildning de tekniska biträdena, för vilka tjänsterna huvudsakligen inrättats, haft icke i och för sig gjorde dem lämpliga för dessa befattningar. Vid ett genomförande av styrelsens förslag om en pensionsålder av 60 år för de tekniska biträdena skulle till väsentlig del det mest bärande motivet till ifrågavarande tjänsters inrättande bortfalla.

Angående de föreslagna extra ordinarie rit- och skrivbiträdestjänsterna har lantmäteristyrelsen anfört i huvudsak följande:

Om lantmäteristyrelsen alltså finner sig böra bestämt avstyrka, att ifrågavarande arkivbiträdestjänster avses allenast för äldre tekniska biträden, håller styrelsen emellertid före, att för berörda arkivgöromål jämte andra mera krävande arbeten vissa extra ordinarie befattningar böra inrättas. Tjänsterna äro önskvärda jämväl ur den synpunkten, att vissa mera kvalificerade biträden, som icke kunna beredas ordinarie anställning, genom deras tillskapande tillförsäkras skälig ersättning, samt att härigenom rekryteringen av de högre, för icke-fackutbildad personal avsedda ordinarie befattningarna kommer att underlättas. Emellertid anser styrelsen mest ändamålsenligt och ur besparingssynpunkt fördelaktigare, att, med erfor-

derlig utökning av antalet, dessa extra ordinarie tjänster placeras, icke i 8:e utan i 7:e lönegraden. Även med denna anordning läser kunna förväntas, att lämpliga tekniska biträden komma att anmäla sig såsom sökande. I övrigt skulle extra ordinarie befattningar, såsom de sakkunniga föreslagit, inrättas i 4:e lönegraden.

Personalbehovet för lantmäterikontoren framgår enligt lantmäteristyrelsens förslag av följande av styrelsen upprättade tablå.

Lantmäterikontor i	Fackutbildad personal				Ej fackutbildad personal								Summa	Ortsgrupp	
	Förste assistenter ordinarie	Assistenter (extra stat)	Extra assistenter	Summa	Kansliskrivare ordinarie	Rit- och skrivbiträden			Expeditions-vakter						
						Ordinarie	Extra ordinarie	Extra	Summa	Ordinarie	Extra ordinarie	Extra			Summa
Stockholms län	1	—	1	3	1	4	3	2	9	1	—	—	1	14	G
Uppsala	—	—	1/2	1/2	1	1	1	1	3	—	—	—	—	4 1/2	F
Södermanlands	—	1	—	1	—	2	—	—	2	—	—	1/4	1/4	3 1/4	E
Östergötlands	—	1	1/2	1 1/2	—	2	3	—	5	—	—	1/4	1/4	6 3/4	E
Jönköpings	—	1	1	2	—	3	2	1	6	1	—	—	—	9	E
Kronobergs	—	1	—	1	—	2	1	—	3	1	—	—	—	5	C
Kalmar	—	1	1/2	1 1/2	—	3	2	1	6	—	—	—	—	7 1/2	E
Gotlands	—	—	—	—	—	1	1	—	2	—	—	—	—	2	D
Blekinge	—	—	1/2	1/2	—	2	1	—	3	—	—	—	—	3 1/2	E
Kristianstads	—	1	1	2	—	3	2	—	5	1	—	—	—	8	C
Malmöhus	—	1	1	2	—	3	2	1	6	—	1	—	—	9	F
Hallands	—	1	—	1	—	3	1	2	6	—	—	—	—	7	D
Göteborgs och Bohus	—	1	1/2	1 1/2	1	2	2	1	5	—	1	—	1	8 1/2	G
Älvsborgs	—	1	1/2	2 1/2	1	2	2	2	6	—	1/2	1/2	—	10	D
Skaraborgs	—	1	1	2	1	2	1	2	5	—	1	—	—	9	C
Värmlands	—	1	1	2 1/2	—	3	2	1	6	1	—	—	—	9 1/2	F
Örebro	—	1	1/2	1 1/2	—	2	2	1	5	—	—	—	—	6 1/2	F
Västmanlands	—	—	1/2	1 1/2	—	2	—	1	3	1	—	—	—	4 1/2	F
Kopparbergs	—	1	2	1	4	1	7	4	4	15	1	—	—	21	F
Gävleborgs	—	1	1	1	3	—	3	3	2	8	1	—	—	12	F
Västernorrlands	—	1	2	1 1/2	4 1/2	1	5	3	2	10	1	—	—	16 1/2	F
Jämtlands	—	1	1	1 1/4	2 1/4	—	2	2	1	5	1	—	—	8 1/4	G
Västerbottens	—	1	1	1 1/2	2 1/2	—	3	2	1	6	1	—	—	9 1/2	G
Norrbottnens	—	1	1	1 1/2	2 1/2	—	3	2	2	7	1	—	—	10 1/2	G
För tillfälligt behov . . .	—	—	—	2 3/4	2 3/4	—	—	—	—	—	—	—	—	2 3/4	
Summa	9	122	17	48	7	65	44	28	137	12	3	1	16	208	

I de över de sakkunnigas betänkande och lantmäteristyrelsens yttrande angivna utlåtandena har i allmänhet tillstyrkts en placering av överlantmätare i 30:e lönegraden. I fråga om överlantmätaren i Gotlands län har *allmänna civilförvaltningens lönenämnd* förordat dennes placering i 28:e lönegraden. *Styrelserna för föreningen Sveriges överlantmätare* och *Sveriges lantmätareförening* ha däremot ansett, att även denne befattningshavare bör erhålla lön enligt lönegrad B 30.

Vad angår förste assistenterna har *statskontoret* ansett dessa

¹ Därav 5 avsedda att ersätta motsvarande antal å övergångsstat upptagna assistenter.

icke böra placeras i högre lönegrad än B 24. *Civilförvaltningens lönenämnd* har uttalat samma uppfattning. Nämnden har emellertid icke något att erinra mot att dessa befattningar upptagas å ordinarie stat. *Styrelsen för Sveriges lantmätareförening* har däremot understrukit lantmäteristyrelsens motiv för inplaceringen av ifrågavarande befattningshavare i lönegrad B 25.

Övriga förslag av lantmäteristyrelsen ha i allmänhet icke föranlett någon erinran. *Föreningen kvinnliga befattningshavare inom lantmäteristaten* och *föreningen kvinnor i statstjänst* ha uttalat sig för att de tilltänkta kanslistbefattningarna uppföras i 11:e lönegraden med hänsyn till de kompetenskrav, som föreslås skola ställas på deras innehavare. Styrelsen för sistnämnda förening har ansett, att nuvarande kanslibiträden, även om de sakna för ifrågavarande befattningar föreskriven teoretisk kompetens, böra, därest de genom mångårigt arbete förvärvat praktisk erfarenhet och lämplighet för kansliarbetet, beviljas dispens att söka berörda högre befattningar. I fråga om de 15 av lantmäteristyrelsen föreslagna kanslibiträdesbefattningarna har styrelsen för föreningen kvinnliga befattningshavare inom lantmäteristaten förordat, att dessa göras ordinarie och placeras i 9:e lönegraden. Styrelsen har ansett antalet ordinarie befattningar i 7:e och 9:e lönegraderna böra sättas till 52, därav minst 15 i lönegraden B 9. Båda nyssnämnda föreningsstyrelser ha uttalat sig för att några ordinarie befattningar i 2:a lönegraden icke inrättas utan att i stället en ökning av antalet tjänster i 4:e lönegraden företages. Styrelsen för föreningen kvinnliga befattningshavare inom lantmäteristaten förordar en ökning från föreslagna 24 till 37, varjämte styrelsen uttalar det önskemålet, att befattningshavarna i 4:e lönegraden uppflyttas till 5:e lönegraden.

Lantmäteristyrelsens anslagsäskanden för budgetåret 1939/40.

Lantmäteristyrelsen har i skrivelse den 29 augusti 1938 gjort framställning om anslag för nästa budgetår till avlöningar vid lantmäterikontoren med 1,060,600 kronor. Vid beräkningarna av anslagsbehoven har lantmäteristyrelsen tagit hänsyn till det nya avlöningsreglementet. Styrelsen har ansett, att det vore ofrånkomligt att antalet rit- och skrivbiträden ökades utöver vad i yttrandet den 5 oktober 1936 över lantmätarelönesakkunnigas förslag äskats. Styrelsen har sålunda föreslagit, att antalet ordinarie dylika biträden ytterligare ökades med 7 till 72 i stället för 65 enligt 1936 års förslag samt antalet extra ordinarie från 44 till 47. I sammanhang härmed har styrelsen emellertid förordat, att antalet extra rit- och skrivbiträden beräknades till 26 i stället för 28 enligt 1936 års förslag.

I förevarande skrivelse har styrelsen vidare anfört i huvudsak följande.

I utlåtandet den 5 oktober 1936 framhöll styrelsen, att den av styrelsen föreslagna personaluppsättningen måste anses ligga i underkant. Arbetsmängden å lantmäterikontoren har sedan utlåtandet avgavs visat en fortsatt stegring. Den totala arbetsbalansen, som vid utgången av år 1935 utgjorde

10,463 ärenden, visar vid motsvarande tidpunkt år 1937 ungefär samma siffra eller 10,427 ärenden. Totala antalet avgjorda ärenden å kontoren ökades från 79,003 år 1935 till 92,398 år 1937, varjämte införingar i jordregistret, som år 1935 utgjorde 39,656, år 1937 uppgick till 48,536.¹

Den stegring i arbetsbördan å lantmäterikontoren under de två senaste åren, som de sålunda angivna siffrorna utvisa, torde bestyrka behovet av det antal biträden, som 1936 års förslag innebär. En avsevärd ökning av arbetsresultatet å kontoren har emellertid möjliggjorts huvudsakligen genom den ökning av sagda personal, som kunnat ske tack vare vid 1937 års riksdag medgiven höjning av avlöningsanslagen. Emellertid avsåg denna anslagshöjning enbart icke-ordinarie personal, men då numera någon tvekan icke lär kunna råda beträffande omfattningen av den stadigvarande arbetsmängden å kontoren, synes ett genomförande av 1936 års förslag med däri ingående ordinarie anställningar icke längre böra undanskjutas. Härvid lär med hänsyn till den ökade arbetsmängden å kontoren bliva ofrånkomligt att något öka den kvinnliga biträdespersonalen. Framhållas må härvid, att avgången bland lantmäterikontorens kvinnliga personal under de senaste åren varit större än som kan anses lämpligt, och att detta i stor utsträckning föranletts därav, att förmånligare anställning kunnat erhållas bland annat inom andra statliga institutioner med likartade arbetsuppgifter. Lantmäteristyrelsen har härvidlag funnit sig böra föreslå den ändring i 1936 års förslag, att antalet ordinarie kanslibiträden bestämmes till 40 och kontorsbiträden till 32, varjämte vissa mindre jämkningar skett beträffande den icke ordinarie personalen.

Avlöningsstaten för lantmäterikontoren i länen har i anslutning till det anförda för budgetåret 1939/40 beräknats på följande sätt.

Anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, beräknad enligt 1938 års avlöningsreglemente, torde behöva upptagas till förslagsvis 693,900 kronor. I detta belopp ingå avlöningar till 24 överlantmätare, 9 förste assistenter, 7 kansliskrivare, 40 kanslibiträden, 12 expeditionsvakter och 32 kontorsbiträden.

Anslagsposten till avlöningar åt tjänstemän å övergångsstat har, sedan efter 1936 års förslag en assistent å övergångsstat (å kontoret i Västernorrlands län) utnämnts till distriktslantmätare, för budgetåret 1939/40 beräknats till sammanlagt 22,650 kronor.

I fråga om tjänstemän å extra stat behöver för nästa budgetår med hänsyn till antalet assistenter å övergångsstat räknas med 18 assistenter. Anslagsposten till avlöningar åt tjänstemän å extra stat föreslås upptagen med i runt tal 101,450 kronor.

Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, vilken post för budgetåret 1938/39 föreslogs till 54,900 kronor, har för budgetåret 1939/40 beräknats på enahanda sätt och till samma summa.

För grundavlöningar till extra ordinarie tjänstemän beräknas i runt tal 99,000 kronor. Medelsbehovet för ersättning till 26 extra rit- och skrivbiträden utgör 45,417 kronor. Läggas härtill ersättningen till extra vaktmästarbiträde under 12 månader, beräknad till 2,000 kronor, samt utgifterna för övertidsersättning m. m., 2,000 kronor, skulle ersättningen till extra befattningshavare och tillfällig personal m. m. uppgå till i runt tal 49,400 kronor. Anslagsposten till grundavlöningar m. m. för övrig icke-ordinarie personal skulle således uppgå till förslagsvis 148,400 kronor. För avlöningsförhöjningar till icke-ordinarie personal bör upptagas förslagsvis 15,000 kronor.

¹ Jfr tablå å sid. 14.

Under anslagsposten »Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän» har för budgetåret 1939/40 upptagits dels tillfällig löneförbättring till fyra assistenter å övergångsstat med förslagsvis 3,400 kronor, dels ock avlöningsförstärkning till överlantmätaren i Kopparbergs län med 900 kronor.

Till kartlagningsarbeten beräknas, liksom i 1936 års förslag, 20,000 kronor.

Av det anförda framgår, att avlöningsstaten för lantmäterikontoren för budgetåret 1939/40 vid ett genomförande av den av lantmäteristyrelsen föreslagna organisationen skulle komma att uppgå till ett belopp av 1,060,600 kronor.

Departements-
chefen.

Lantmäteristyrelsens förslag rörande personalen å lantmäterikontoren avser huvudsakligen dels en uppflyttning av vissa befattningshavare från lägre till högre lönegrad och dels en omändring av icke-ordinarie befattningar till ordinarie sådana. Starka skäl synas tala för bifall till vissa av styrelsens förslag. Särskilt torde böra tillses, att den icke fackutbildade personalen erhåller en bättre löneställning än hittills och att antalet ordinarie befattningar ökas. För närvarande synes en otillfredsställande proportion råda mellan antalet ordinarie och icke-ordinarie befattningshavare. Såsom lantmäteristyrelsen framhållit torde detta förhållande medföra vissa olägenheter i fråga om rekryteringen och bibehållandet av personalen. Efter dessa allmänna erinringar torde jag närmare få angiva min inställning till förslagen rörande de olika befattningshavarnas antal och löneställning.

Frågan om överlantmätarnas placering i lönegrad torde böra behandlas i samband med den allmänna översyn av statstjänstemännens lönegradsplacering, som kommer att verkställas, varför ändring i deras löneställning ej för närvarande torde böra vidtagas. I fråga om befattningen såsom överlantmätare i Gotlands län, vilken för närvarande är uppförd på övergångsstat, torde denna på sätt lantmäteristyrelsen förordat ånyo böra upptagas å ordinarie stat och därvid i lönehänsende placeras i 29:e lönegraden. Till avlöningar åt överlantmätarna skulle vid nu angivna förutsättningar erfordras i runt tal 278,000 kronor.

Beträffande förste assistenterna finner jag mig för närvarande icke böra tillstyrka dessas överflyttande å ordinarie stat eller uppflyttning i 25:e lönegraden. Avlöningarna till dessa befattningshavare böra vid detta förhållande beräknas till i runt tal 66,000 kronor. Antalet assistentbefattningar — för närvarande 18 — torde i enlighet med lantmäteristyrelsens förslag böra ökas till 22, av vilka dock 4 torde böra hållas obesatta så länge förut omfördä 4 assistenter å övergångsstat kvarstå i tjänst. Lönekostnaderna för dessa assistenter kunna beräknas till 110,000 kronor. Därjämte erfordras omkring 20,000 kronor för avlöningsförhöjningar åt förste assistenterna och assistenterna. Dessa, vilka för närvarande äro upptagna å extra stat, torde nämligen, med hänsyn till vad chefen för finansdepartementet uttalat i årets statsverksproposition vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, böra upptagas såsom extra ordinarie befattningshavare.

På sätt lantmäteristyrelsen föreslagit bör vidare beräknas arvoden till 17

extra assistenter efter samma grunder som för närvarande. För detta ändamål ävensom till avlöning åt två biträdande överlantmätare synes liksom för innevarande budgetår böra beräknas ett belopp av 62,300 kronor.

Till avlöning åt de 4 assistenterna å övergångsstat torde böra anvisas ett belopp av 20,000 kronor jämte såsom tillfällig löneförbättring ett belopp av 3,400 kronor.

Vad härefter angår den icke fackutbildade personalen å lantmäterikontoren torde i enlighet med lantmäteristyrelsens förslag för utförande av mera kvalificerat arbete, vartill dock icke kräves fackutbildning, böra inrättas befattningar med placering i 10:e lönegraden. Antalet sådana befattningar torde emellertid kunna begränsas till 6. Lönekostnaderna för dessa befattningar skulle komma att uppgå till i runt tal 26,400 kronor. Innehavarna av dessa befattningar torde böra benämnas förste kontorister. I likhet med lantmäteristyrelsen anser jag, att de sakkunnigas förslag om inrättande av arkivbiträdestjänster i 8:e lönegraden icke bör genomföras. Såsom styrelsen framhållit torde näppeligen de tekniska biträdena, vilka de sakkunniga föreslagit skola rekrytera ifrågavarande befattningar, kunna anses äga tillräckliga kvalifikationer för det arbete, som avsetts skola påvila dessa befattningshavare.

I fråga om kansli- och kontorsbiträdena i 7:e respektive 4:e lönegraderna synes av skäl som jag förut framhållit en förskjutning böra ske på det sätt att antalet befattningshavare i 7:e lönegraden något ökas. Jag vill sålunda förorda, att antalet ordinarie befattningar i 7:e lönegraden upptages till 35 och antalet extra ordinarie till 28. Detta innebär en ökning av antalet ordinarie befattningshavare med 7 och extra ordinarie med 12. Lönekostnaderna för ifrågavarande befattningshavare utgöra i avrundade siffror 130,000 kronor respektive 80,000 kronor. Härjämte bör för avlöningsförhöjningar till de extra ordinarie kanslibiträdena beräknas ungefär 9,400 kronor. Antalet ordinarie kontorsbiträden synes icke böra ökas utan liksom för närvarande upptagas till 6. För avlöning av sistnämnda befattningshavare erfordras ett belopp av i runt tal 20,100 kronor. Med hänsyn till den ökning som skett i antalet kanslibiträden synes utan olägenhet någon minskning kunna ske av det belopp, som avsetts för extra ordinarie och extra kontorsbiträden. Antalet sådana är för närvarande respektive 60 och 48. För nästa budgetår torde icke behöva anvisas medel för flera än 46 respektive 37. Medelsbehovet för ändamålet torde då bliva 116,000 kronor respektive 86,000 kronor, varjämte för avlöningsförhöjningar torde böra beräknas i runt tal 14,900 kronor.

Vad beträffar expeditivakterna torde det av lantmäteristyrelsen föreslagna antalet för närvarande vara erforderligt. Emellertid torde åtminstone till en början å ordinarie stat endast böra upptagas befattningar vid de kontor där egna byggnader anskaffats för lantmäterikontoren med bostad för expeditivakt. Antalet ordinarie befattningar torde med beaktande härav böra bestämmas till 8. Medel torde vidare böra anvisas till avlöning av 7 extra ordinarie och en extra expeditivakt. För grundavlöningar

till expeditivsvakter erfordras en medelsanvisning av (28,000 + 18,800 + 2,500 =) 49,300 kronor, varjämte för avlöningsförhöjningar till sagda befattningshavare bör uppföras ett belopp av i runt tal 2,300 kronor.

Utöver nu angivna belopp torde böra beräknas 20,000 kronor till utförande av kartlagningsarbeten.

För rörligt tillägg torde slutligen böra anvisas ett belopp av 60,000 kronor.

Med hänsyn till vad jag sålunda anfört skulle medelsbehovet för nästa budgetår under förevarande anslag utgöra för avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat (278,000 + 26,400 + 130,000 + 20,100 + 28,000 =) 482,500 kronor, för avlöningar till tjänstemän å övergångsstat 20,000 kronor, för arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 62,300 kronor, för grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal (66,000 + 110,000 + 80,000 + 116,000 + 86,000 + 18,800 + 2,500 + 20,000 =) 499,300 kronor, för avlöningsförhöjningar m. m. till dylik personal (20,000 + 9,400 + 14,900 + 2,300 =) 46,600 kronor, för rörligt tillägg 60,000 kronor, för avlöningsförstärkning åt överlantmätaren i Kopparbergs län 900 kronor samt för tillfällig löneförbättring till tjänstemän å övergångsstat 3,400 kronor eller således tillhoppa 1,175,000 kronor.

Ny personalförteckning för lantmäterikontoren i länen torde böra föreläggas riksdagen för godkännande.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) för lantmäterikontoren i länen fastställa följande

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
9 överlantmätare	A 30
15 överlantmätare	A 29
6 förste kontorister	A 10
35 kanslibiträden	A 7
8 expeditivsvakter	A 5
6 kontorsbiträden	A 4
Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20.	
9 förste assistenter	Eo 24
22 assistenter	Eo 21;

- 2) godkänna följande avlöningsstat för lantmäterikontoren i länen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat,
förslagsvis kronor 482,500

2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat:

- a) Lön, tjänstgöringspenningar och, i förekommande fall, ortstillägg kronor 15,100

Lön	Tjänstgöringspenningar	Orts-till-lägg	T i t e l	An-tal	Kro-nor
2,200	1,500	150	Assistenterna i Väster-norrlands och Jämtlands län ..	2	7,700
2,200	1,500	—	Annan assistent	2	7,400
			Summa kronor		15,100

Anm. Assistent åtnjuter tre ålderstillägg till lönen å 500 kronor efter resp. 5, 10 och 15 år.

- b) Ålderstillägg, *förslagsvis* kronor 4,500
- c) Fyllnadsarvoden åt vikarier, *förslagsvis* » 400 kronor 20,000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:
- a) Grundbelopp kronor 57,300
- b) Tillfällig löneförbättring till extra assistenter, *förslagsvis* » 5,000 » 62,300
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:
- a) Grundavlöningar
m. m., *förslagsvis* kronor 499,300
- b) Avlöningsförhöjningar
m. m., *förslagsvis* » 46,600 » 545,900
5. Rörligt tillägg, *förslagsvis* » 60,000
6. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän:
- a) Avlöningsförstärkning
åt överlantmätaren i Kopparbergs län kronor 900
- b) Tillfällig löneförbättring till tjänstemän å övergångsstat » 3,400 » 4,300
- Summa kronor 1,175,000

3) till Lantmäterikontoren i länen: Avlöningar för budgetåret 1939/40 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 1,175,000.

4. Lantmäterikontoren i länen: Omkostnader, förslagsanslag.

Till omkostnader vid lantmäterikontoren är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 189,500 kronor.

I skrivelse den 29 augusti 1938 har *lantmäteristyrelsen* gjort framställning om medelsanvisning för nästa budgetår med oförändrat belopp. Styrelsen har därvid framhållit i huvudsak följande.

För lantmäterikontoret i Gävleborgs län kommer för en del av där erforderlig nyinredning, framför allt stålskåp, medel att behövas jämväl under budgetåret 1939/40. Med hänsyn till förestående förändringar beträffande lantmäterikontoren i Älvsborgs, Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län torde i viss mån medel till särskilt arkivinredningar å dessa kontor böra räknas med för nästa budgetår. Dessutom kommer ytterligare komplettering av stålskåpsinredningen att behöva ske beträffande lantmäterikontoret i Stockholms län. I fråga om lantmäterikontoren i övrigt erfordras givetvis vanliga kompletteringar med avseende å arkivskåp, möbler, skriv- och räknemaskiner och dylikt. Med hänsyn härtill och då övriga utgifter för expenser äro i stort sett tämligen konstanta, har styrelsen funnit sig icke böra föreslå ändring av ifrågakvarande anslag för nästa budgetår.

*Departements-
chefen.*

Jag har ej något att erinra mot förevarande framställning och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmäterikontoren i länen: Omkostnader* för budgetåret 1939/40 anvisa ett *förslagsanslag* av . . kronor 189,500.

5. Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.: Avlöningar, förslagsanslag.

Gällande lönestat m. m.

Distriktslantmätarnas och de extra lantmätarnas åligganden finnas anvisade i lantmäteriinstruktionen den 11 november 1927 (nr 407) jämte den av lantmäteristyrelsen den 30 december 1928 fastställda arbetsordningen.

Genom kungörelsen den 10 augusti 1920 (nr 569) med däri sedermera vidtagna ändringar (nr 333/1923, 463/1924, 358/1927, 255/1929, 338/1930, 351/1931, 97/1932, 572/1933, 95/1935 och 888/1937) har fastställts rikets indelning i lantmäteridistrikt, och uppgår numera antalet dylika distrikt till 209. I varje distrikt tjänstgör en distriktslantmätare, vilken till sitt biträde kan ha extra lantmätare samt ett eller flera tekniska biträden, vilka senare icke ha lantmäterit utbildning.

Beträffande avlöningsförmånerna till distriktslantmätare finnas föreskrifter meddelade i kungörelsen den 22 oktober 1909 (bih. nr 66) samt i kungörelsen den 22 juni 1920 (nr 377), vilka kungörelser innehålla villkor och bestämmelser för åtnjutande av fastställda avlöningar för distriktslantmätare. Distriktslantmätarnas inkomster i tjänsten utgöras av dels fast lön och dels arvode enligt lantmäteritaxan den 25 november 1927

(nr 416) med däri genom kungörelserna nr 504/1932 och 60/1936 vidtagna ändringar.

Den senast fastställda *avlönings- och personalstaten* för distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl. är av följande utseende.

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat:

- a) Lön och, i förekommande fall,
ortstilllägg kronor 629,800

Lön	Orts- till- lägg	T i t e l	An- tal	Kronor
3,000	400	Distriktslantmätare, stationerad i Stockholm	7	23,800
3,000	—	Annan distriktslantmätare	202	606,000
		Summa	209	629,800

Anm. Distriktslantmätare åtnjuter tre ålderstilllägg till lönen å 500 kronor efter respektive 5, 10 och 15 år.

- b) Ålderstilllägg, *förslagsvis* » 170,000 kronor 799,800

2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:

- a) Arvoden till extra lantmätare och aspiranter kronor 203,000
- b) Avlöningsförbättring åt tekniska biträden, *förslagsvis* » 40,000 » 243,000

3. Tillskott till dyrtidstilllägg till vissa lantmätare, *förslagsvis* » 260,000

Summa kronor 1,302,800.

I samband med fastställandet av avlöningsstaten har Kungl. Maj:t föreskrivit, att från den under anslagsposten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, upptagna delposten till arvoden till extra lantmätare och aspiranter skola bestridas

arvode å 2,000 kronor till en var av 46 extra lantmätare ..	kronor	92,000
arvode å 1,500 kronor till en var av 40 extra lantmätare ..	»	60,000
arvode å 1,000 kronor till en var av 51 extra lantmätare och aspiranter	»	51,000

Summa kronor 203,000.

Särskilt ortstilllägg å 400 kronor utgår till envar av de i Stockholm stationerade distriktslantmätarna i Sigtuna, Sollentuna, Stockholms, Danderyds, Värmdö, Dalarö och Nynäshamns distrikt.

Utöver förut angivna förmåner, varå dyrtidstillägg utgår enligt de för oreglerade verk fastställda grunderna, åtnjuta såväl distriktslantmätare som extra lantmätare tillskott till dyrtidstillägg enligt de närmare föreskrifter, som finnas angivna i kungörelsen den 15 maj 1925 (nr 192) med däri genom kungörelsen nr 316/1937 gjord ändring. Begynnelseavlöningen för distriktslantmätare utgör för närvarande:

lön	kronor	3,000
dyrtidstillägg därå jämte tillskott till dyrtidstillägg	»	2,310
		Summa kronor 5,310.

Beträffande arvodena till extra lantmätare har genom brev den 16 november 1923 medgivits, att arvode, som tilldelats extra lantmätare men som för viss tid icke av honom uppbäres, må, därest sagda tid omfattar minst hel kalendermånad, i stället tilldelas annan extra lantmätare.

Tillika ha följande allmänna grunder fastställts i fråga om rätt för extra lantmätare att uppbära honom tilldelat arvode, nämligen:

a) Arvode utbetalas månadsvis i efterskott, och sker utbetalningen oberoende av, huruvida extra lantmätare under månaden tjänstgjort i lantmäteristyrelsen eller å lantmäterikontor eller efter beslut av lantmäteristyrelsen utövat praktisk verksamhet som lantmätare.

b) Lantmäteristyrelsen äger avgöra, huruvida och i vilken omfattning extra lantmätare, som förordnats att tjänstgöra såsom lärare eller assistent vid lantmäteriuundervisningen, må under tiden för förordnandet bibehålla honom tilldelat arvode såsom extra lantmätare.

c) Extra lantmätare må under tid, då han genomgår kulturteknisk kurs, uppbära honom tillerkänt arvode.

d) Extra lantmätare, som förordnats att uppehålla ordinarie tjänst med rätt att uppbära hela den med tjänsten förenade avlöningen eller, där fråga är om tjänst, för vilken utgår lön jämte tjänstgöringspenningar, hela lönen, skall under tiden för förordnandet avstå hela sitt arvode. Därest extra lantmätare under dylikt förordnande äger tillgodonjuta endast viss del av avlöningen eller lönen å den ordinarie tjänsten, skall han avstå så stor kvotdel av eget arvode, som motsvarar den andel i avlöning eller lön han uppbär.

e) Är extra lantmätare på grund av sjukdom, värnpliktsövning eller annan militärtjänstgöring eller eljest av liknande laga förfall förhindrad att utöva sin tjänst, äger han uppbära hela arvodet.

f) Lantmäteristyrelsen äger att, bortsett från de fall varom i punkt e) förmåles, bevilja extra lantmätare tjänstledighet under en tid av högst 25 dagar för varje kalenderår med bibehållen rätt att uppbära honom tilldelat arvode.

g) Uppkommer fråga rörande medgivande för extra lantmätare att i andra än nu förevarande fall under tjänstledighet uppbära honom tilldelat arvode, må sådan fråga med ledning av ovan angivna grunder upptagas till prövning och avgörande av lantmäteristyrelsen.

De huvudsakliga bestämmelserna angående de tekniska biträdenas anställnings- och arbetsförhållanden finnas upptagna i 56 § lantmäteriinstruktionen samt 44, 48 och 54 §§ den av lantmäteristyrelsen den 31 december 1928 fastställda arbetsordningen.

I 56 § av lantmäteriinstruktionen stadgas, att lantmäteristyrelsen äger hos distriktslantmätare eller sådan extra lantmätare, vilken ställts till överlantmätares och länsstyrelses förfogande för erhållande av förordnande till för rättningar, såsom tekniskt biträde förordna lämplig person. Åt sådant biträde må enligt vad i paragrafen vidare stadgas uppdragas att verkställa mätning-, utstaknings- och andra därmed jämförliga göromål, allt i enlighet med de närmare föreskrifter som lantmäteristyrelsen utfärdar.

Förenämnda paragrafer i arbetsordningen för distriktslantmätare innehålla i huvudsak följande bestämmelser.

Distriktslantmätare må åt tekniskt biträde uppdraga följande fältarbeten, i den mån han finner desamma kunna åt biträden anförtros, nämligen:

1. Stakning och mätning av stomlinjenät och mätninglinjenät, sedan plan för dessa arbeten blivit av lantmätare upprättad.
2. Polygonmätning, sedan plan för mätningens utförande blivit av lantmätare upprättad.
3. Numerisk och grafisk detaljmätning.
4. Utstakning, markering och säkerställande av ägo gräns, som blivit till sitt läge av lantmätare bestämd.
5. Anbringande och inmätning av stödpunkter och försäkringsmarkeringar.
6. Höjdmätning efter av lantmätare uppgjord plan.
7. Mätning av väg samt utstakning av väglotter.
8. Mätning av hägnad samt utstakning av hägnadslotter.

Tekniskt biträde, som genomgått teoretisk utbildningskurs, motsvarande minst skogshögskolans forstmästarkurs, må därjämte sysselsättas med räkning av ståndskog. Tekniskt biträde må tillika å distriktslantmätarens expedition sysselsättas med förekommande göromål. Samtliga göromål, som utföras av tekniska biträden, skola ske efter vederbörande distriktslantmätare eller hos honom anställd tjänstemedhjälparens anvisning i fråga om arbetets utförande och utslutande på distriktslantmätarens ansvar.

Distriktslantmätare, som för ett kommande arbetsår önskar hos sig få anställd medhjälpare i tjänsten eller tekniskt biträde, skall före den 15 oktober till överlantmätaren i länet insända till lantmäteristyrelsen ställd ansökning härom. I ansökningen må, där så låter sig göra, viss person föreslås och upplysning meddelas, huruvida denne är villig mottaga föreslaget förordnande.

Därest någon föreslås till tekniskt biträde, vilken icke förut innehaft anställning såsom sådant biträde, skall bifogas dels åldersbetyg, meritförteckning och betygsavskrifter dels intyg från distriktslantmätare om nöjaktig färdighet i linjestakning, ägomätning och kartritning samt om den föreslagnes lämplighet i allmänhet ävensom bevis om en med hänsyn till den tillämnade verksamheten godkänd prövning inför vederbörande överlantmätare.

Enligt beslut vid 1937 års riksdag må till tekniskt biträde, som efter förordnande av lantmäteristyrelsen innehaft anställning hos lantmätare under sex år, utgå avlöningsförbättring av statsmedel med ett belopp av 450 kronor för år räknat. För budgetåret 1938/39 har för ändamålet uppförts ett belopp av 40,000 kronor.

De sakkunniga ha från distriktslantmätarna infordrat *uppgifter rörande*

distriktslantmätarnas inkomster och omkostnader i tjänsten. Med ledning av ifrågavarande uppgifter ha de sakkunniga uppgjort en tablå över distriktslantmätarnas bruttointkomster under åren 1928—1930 med undantag av inkomster, härrörande från städernas mätningssvåsen och fastighetsregister, fördelade på de särskilda länen.

Enligt vad de sakkunniga uppgivit ha utöver de i tabellen angivna beloppen 67 av distriktslantmätarna åtnjtit inkomster från städernas mätningssvåsen och fastighetsregister med, utan avdrag för omkostnader, i medeltal 1,280 kronor. Fördelade på samtliga redovisade 142 distriktslantmätare utgöra bruttointkomsterna av denna art i det närmaste 600 kronor.

De sakkunniga ha vidare uppgjort en tablå till belysande av distriktslantmätarnas löneinkomster ävensom behållna inkomster på grund av lantmäteri-taxa och särskilda uppdrag, s. k. liggareuppdrag.

Dessa tablåer återfinnas å sid. 23—27 i betänkandet 1931: 39.

De *nuvarande arvodena för extra lantmätare* infördes efter förslag av 1917 års lantmäterikommission och utgöra 2,000, 1,500 och 1,000 kronor. Extra lantmätare äger därjämte åtnjuta — förutom dyrtidstillägg å arvodet — tillskott till dyrtidstillägg enligt bestämmelserna i kungörelsen den 15 maj 1925 (nr 192). Tillskottet för extra lantmätare med arvode om 2,000 kronor utgår å en uppskattad inkomst av förrättningar enligt lantmäteritaxan av 3,200 kronor och uppgår alltså med beräkning av 30 % dyrtidstillägg till 960 kronor. För extra lantmätare i någon av de två övriga arvodesklasserna utgår tillskottet å en uppskattad inkomst av 2,400 kronor och uppgår alltså efter nämnda beräkning till 720 kronor.

Dessutom åtnjuter extra lantmätare, som är tjänstemedhjälpare åt distriktslantmätare, efter överenskommelse med denne viss ersättning för av honom såsom medhjälpare utförda förrättningar. För tjänsteuppdrag i lantmäteristyrelsen och å lantmäterikontoren utgår vid sidan av arvodena särskild gottgörelse. Närmare bestämmelser härom finnas meddelade av Kungl. Maj:t eller lantmäteristyrelsen.

Extra lantmätare, som avlagt kulturteknisk examen och haft 12 anställningsmånader, har, enligt vad de sakkunniga uppgiva, med inräknande av samtliga löneförmåner och nettointkomster av förrättningar under år 1930 haft i medeltal 6,250 kronor i inkomst. För extra lantmätare, som ej avlagt kulturteknisk examen, men haft 12 anställningsmånader, är motsvarande siffra 4,350 kronor.

Inkomsterna av förrättningar efter avdrag av redovisade omkostnader variera högst betydligt. Vid 12 anställningsmånader anse de sakkunniga, att inkomsterna för extra lantmätare med kulturteknisk examen uppgå till ungefär 2,750 kronor och för extra lantmätare utan dylik examen till 2,500 kronor. Även dessa uppgifter avse år 1930. I nämnda belopp ingår icke traktementsersättning.

Rörande de *extra lantmätarnas arbetsförhållanden* må framhållas, att dessa lantmätare, vilka konstitueras av lantmäteristyrelsen, i regel äro i fråga om praktisk lantmäteriverksamhet hänvisade att efter förordnande av lant-

mäteristyrelsen verka såsom medhjälpare i tjänsten åt distriktslantmätare. Efter väl vitsordad tjänstgöring med företrädesvis praktisk lantmåteriverksamhet kunna extra lantmätare emellertid av lantmåteristyrelsen dels ställas till överlantmätares och länsstyrelses förfogande för erhållande av förordnanden till lantmåteriförrättningar, dels förordnas att för viss tid och i den utsträckning, styrelsen för varje särskilt fall bestämmer, vikariera för distriktslantmätare. Antalet extra lantmätare är obestämt och ytterst beroende av det av lantmåteristyrelsen årligen bestämda antal ordinarie studerande, dock högst tjugo, som årligen vinna inträde vid tekniska högskolans fackavdelning för lantmåteri. För närvarande finnas inom kåren, förutom 4 ordinarie assistenter å övergångsstat, 125 extra lantmätare. Av dessa tjänstgöra emellertid endast omkring 70 såsom tjänstemedhjälpare hos distriktslantmätare, under det de övriga äro förordnade antingen till tjänstgöring hos lantmåteristyrelsen eller å lantmåterikontoren eller ock till viss självständig verksamhet. Extra lantmätararvoden utgå förutom till sagda tjänstemedhjälpare till i styrelsen tjänstgörande amanuenser, extra assistenter å kontoren och självständigt verksamma extra lantmätare ävensom till aspiranter.

De sakkunniga ha även lämnat vissa *statistiska uppgifter rörande de tekniska biträdenas avlöningsförhållanden och föregående utbildning*. Av dessa uppgifter framgår, att för de tekniska biträden, som under år 1930 tjänstgjort under större delen av året, levnadsåldern i genomsnitt varit mellan 32 och 33 år, samt att de innehaft anställning såsom lantmåteritekniska biträden under i medeltal nära 5 år. Avlöningen till dem har i medeltal vid årsanställning utgjort 215 kronor per månad eller i det närmaste 2,600 kronor för år. Vid kortare anställning har avlöningen per månad varit något högre.

De tekniska biträdenas föregående utbildning har varit skiftande, vilket närmare framgår av följande tabell, i vilken redovisats 84 tekniska biträden, rörande vilka fullständiga uppgifter tillställts de sakkunniga.

Utbildningens art:	Antal biträden:
Folkskola	6
Folkhögskola	7
Skogsskola	1
Bergsskola	2
Teknisk skola, lägre kurs	10
» , högre kurs	7
Skogshögskola, lägre kurs	9
» , högre kurs	2
Realskola	15
Teknisk högskola	1
Praktisk kurs hos lantmätare	3
Lantmåterisexamen	2
Studentexamen	7

Utbildningens art:	Antal biträden:
Agronomutbildning	3
Underofficersutbildning	4
Ingenjörutbildning av annat slag än ovan angivits . .	2
Annan utbildning	3

De sakkunnigas förslag.

De sakkunnigas förslag till löne reglering för *distriktslantmätare* innebär, att avlöningen till desamma skall utgå enligt de grunder, varå avlöningsreglementet för allmänna civilförvaltningen vilar. De sakkunniga ha därvid ansett, att distriktslantmätarna böra placeras i 19:e lönegraden enligt avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451). I fråga om pensionsunderlaget ha de sakkunniga ansett, att detta bör beräknas enligt 24:e lönegraden.

En av de sakkunniga, herr Petrelius, har varit av skiljaktig mening i nu förevarande hänseende och ansett, att distriktslantmätarna borde placeras i 20:e lönegraden samt erhålla pension enligt 25:e lönegraden.

Beträffande löne regleringen för *de extra lantmätarna* föreslå de sakkunniga, att de nuvarande arvodena måtte höjas till respektive 1,800, 2,400 och 3,200 kronor och att i samband härmed dyrtidstilläggen skola bestämmas att utgå efter de grunder, som gälla för reglerad avlöning. De sakkunniga ha icke ansett, att de extra lantmätarna kunde inplaceras i viss lönegrad såsom extra ordinarie tjänstemän.

De sakkunniga ha i fråga om *de tekniska biträdena* förordat, att dessa erhålla vissa ålderstillägg av statsmedel. Antalet ålderstillägg har föreslagits till fyra. Ålderstilläggen böra enligt de sakkunnigas mening bestämmas till 240, 480, 720 och 960 kronor efter respektive 3, 6, 9 och 12 tjänstår. De sakkunniga ha ansett, att för åtnjutande av ifrågavarande ålderstillägg bör gälla bland annat, att biträdet får räkna dylika tjänstår först efter att ha tjänstgjort minst 5 år med förordnande samt att biträdet under de tre tjänstår, som erfordras för varje ålderstillägg, erhållit sammanlagt minst 24 tjänstemånader. Ålderstilläggen böra enligt förslaget utbetalas av lantmäteristyrelsen vid slutet av varje kalenderår sedan upplysning vunnits om att rätt till ålderstillägg för året förefinnes.

De sakkunniga ha även föreslagit, att tekniskt biträde, som kvarstår till uppnådda 55 år och har minst 160 tjänstgöringsmånader, skall äga uppbära en pension av statsmedel å samma belopp som högsta ålderstillägget eller 960 kronor. Enligt de sakkunnigas mening bör dock denna pension utgå allenast för den händelse lämplig anställning å lantmäterikontor eller eljest inom lantmäteristaten icke kan beredas biträdet. Pensionen har föreslagits skola utbetalas efter beslut av lantmäteristyrelsen och med hänsyn till sin särskilda karaktär bestridas av anslag till lantmäteriväsendet. Dyrtidstillägg skulle icke utgå å pensionen.

I sin motivering till förslaget ha de sakkunniga diskuterat möjligheten att

bereda de tekniska biträdena statsanställning. De sakkunniga, som avvisat denna tanke, ha därom anfört bland annat följande.

Vad beträffar möjligheten att bereda statsanställning för de tekniska biträdena har det förefallit de sakkunniga som om en dylik åtgärd icke kan anses vara av förhållandena motiverad. Redan den omständigheten, att distriktslantmätarna, hos vilka de tekniska biträdena äro anställda, knappast skulle kunna utnyttja ett tekniskt biträde under hela den tid, som förflyter till biträdets inträde i pensionsåldern, och att därför särskilda åtgärder måste vidtagas för att bereda arbete åt äldre tekniska biträden, gör denna fråga synnerligen komplicerad och svårlost. Härtill kommer, att för närvarande endast ett ringa antal tekniska biträden kunna beredas sysselsättning året om hos distriktslantmätarna, samt att flertalet tekniska biträden synes hava anställning allenast under en tidrymd, som varierar mellan 8 och 11 månader om året. Genomförandet av statsanställning eller överhuvudtaget fastare anställning för de tekniska biträdena skulle följaktligen medföra ganska betydande organisatoriska förändringar inom lantmäteristaten, då man givetvis måste utgå från att allenast personal, som behöves i det allmännas tjänst såväl under hela året som under hela sin tjänstetid, bör erhålla fastare anställning i någon form. Men även den omständigheten, att behovet av tekniska biträden varierar högst betydligt under olika år, gör att ordnandet av en fastare anställning för ifrågakvarande biträden för närvarande högst avsevärt försvåras. En given skillnad föreligger också enligt de sakkunnigas mening mellan å ena sidan förste assistenterna å lantbruksingenjörskammarkendistriktet samt å andra sidan assistenter och tekniska biträden å nämnda distrikt och hos lantmätarna.

De sakkunniga ha till stöd för sitt förslag rörande ålderstillägg och pension till de tekniska biträdena anfört i huvudsak följande.

De sakkunniga anse det visserligen i någon mån tveksamt, huruvida det överhuvudtaget kan anses vara oundgängligen behöfligt att tillerkänna de tekniska biträdena, vilka vid helt års anställning för närvarande ha en årsinkomst av närmare 2,600 kronor samt äga uppbära traktamentsersättning under fältarbeten, därjämte någon ersättning av statsmedel, men vilja icke bestrida, att avlöningen till de tekniska biträdena med hänsyn till vad som i allmänhet betalas i avlöning till vissa jämställda personalgrupper i allmän och enskild tjänst måste anses vara tillmätt i underkant. De sakkunniga vilja därför föreslå, att någon avlöningsförbättring beredes ifrågakvarande biträden. Då betalandet av denna förbättring icke utan rubbning av gällande ersättningsgrunder torde kunna i nämnvärd grad åläggas distriktslantmätarna, synes annan utväg icke vara för handen än att staten i någon mån träder hjälpare emellan.

Vidkommande frågan om statsbidragsformen bör dylikt bidrag till de tekniska biträdenas avlöning utgå endast för att bereda äldre dylika biträden något förhöjd ersättning, sedan de under längre tid tjänstgjort, varjämte staten torde böra vidtaga vissa åtgärder för att tillförsäkra tekniskt biträde, som tjänstgjort under större delen av sin levnad, viss pension eller annan inkomst på äldre dagar. Vid bedömning av lämpligaste formen för ersättning av statsmedel åt de tekniska biträdena bör till en början uppmärksammas, att för närvarande distriktslantmätaren träffar avtal med ett tekniskt biträde om tjänstgöring under i allmänhet högst ett år för varje gång, samt att vid avtalets upprättande hänsyn i allmänhet plägar tagas endast till vederbörandes lämplighet och erfarenhet såsom tekniskt biträde. I något fall torde dock även den omständigheten, att det tekniska biträdet har viss högre ålder, kunna

föranleda till något ökad ersättning, men denna synpunkt är icke den avgörande vid fastställandet av ersättningens storlek. De principer, efter vilka gällande lantmäteritaxa uppgjorts, ge heller icke distriktslantmätaren möjlighet att uttaga högre ersättning, för den händelse han skulle betala sitt tekniska biträde en högre avlöning än den, vartill det tekniska biträdets arbetsprestationer i och för sig giva anledning. Härtill kommer, att ett tekniskt biträde, som i huvudsak har att utföra fältarbeten, vid inträdande högre ålder torde bliva mindre användbart för dylika arbeten och följaktligen den nytta, distriktslantmätaren kan ha av hans arbete, åtminstone i vissa fall kan komma att minskas med tilltagande ålder, även om härvid icke förbises den ökade erfarenhet och skicklighet, som det tekniska biträdet med åren förvärvat. Det vill därför synas de sakkunniga som om, i likhet med vad som på andra verksamhetsområden redan ägt rum, staten borde närmast taga sikte på att tillförsäkra de tekniska biträdena avlöningsförbättring i form av ålderstilllägg. Därest denna form skulle väljas, lärer någon ekonomisk fördel för en distriktslantmätare icke stå att vinna, därest han har hos sig anställt ett tekniskt biträde, som av statsverket åtnjuter ålderstilllägg å sin avlöning hos distriktslantmätaren. Ett villkor för att överhuvud taget statsbidrag i denna form skall utgå bör nämligen vara, att distriktslantmätaren tillförbindes att icke sänka den från honom utgående avlöningen till det tekniska biträdet, därest detta uppbär ålderstilllägg av statsmedel. Detta villkor torde böra intagas i särskilda avlöningsföreskrifter för distriktslantmäterna, något som lär kunna ske antingen vid deras överflyttande till reglerad stat eller vid beviljande av anslag för beredande åt dem av tillskott till dyrtidstilllägg. Det skulle emellertid även kunna ifrågasättas, att de tekniska biträdena i likhet med förste assistenterna å lantbruksingenjörskamraterna skulle erhålla tillägg till avlöningen, därest de tjänstgjorde å vissa dyrare orter. Med hänsyn till att biträdena ej sällan flytta från en ort till en annan under loppet av samma år samt att deras tjänstgöring ofta är förlagd till rena landsbygden, anse sig dock de sakkunniga icke böra här förorda en anordning med dyrtidstilllägg av statsmedel. De sakkunniga förutsätta emellertid, att då distriktslantmäterna genom överflyttning till reglerad stat erhålla väsentligt förhöjd avlöning å de dyrare orterna (D, E, F och G-orterna), de tekniska biträdena å dessa orter i någon mån erhålla kompensation för därvarande högre levnads-kostnader. De sakkunniga äro av den uppfattningen, att lantmäteristyrelsen bör övervaka, att de tekniska biträden, vilka erhålla ålderstilllägg av statsmedel, av distriktslantmätaren erhålla skäligen månadsavlöning. I allmänhet bör denna icke understiga 175 kronor och ökas med hänsyn till förefintliga dyrtidförhållanden på platsen eller eljest föreliggande omständigheter.

Vissa taxebestämmelser.

I anledning av olika framställningar ha de sakkunniga även upptagit vissa frågor rörande ändringar i lantmäteritaxan. De ha sålunda övervägt huruvida en ändring av bestämmelserna i 35 § av taxan rörande arvode för avstyckningar borde ändras. De sakkunniga ha emellertid ansett någon ändring av bestämmelserna för närvarande icke vara påkallad av förhållandena. En av de sakkunniga, herr Petrelius, har emellertid ansett att en taxerevidering på förevarande punkt bör komma till stånd i syfte att höja lantmäternas inkomster.

Spörsmålet om ersättning till lantmätare för förlust av arvode till följd av sakägares insolvens har jämväl upptagits till behandling av de sakkunniga

i anledning av en framställning av lantmäteristyrelsen den 10 februari 1927. I denna hemställes om anslag till täckande av sådan förlust för lantmätare. De sakkunniga ha ansett sig icke kunna tillstyrka framställningen. Frågan borde upptagas i ett sammanhang för samtliga de grupper av befattningshavare som kunde beröras därav.

Yttrandena.

Det förevarande förslaget till lönereglering för distriktslantmätare, extra lantmätare och de tekniska biträdena har i stort sett vunnit anslutning av statskontoret. Däremot har *allmänna civilförvaltningens lönenämnd* ansett, att löneregleringen borde uppskjutas i avbidan på att arbetet med det nya avlöningsreglementet för den civila statsförvaltningen slutförts. Dessutom har lönenämnden ifrågasatt lämpligheten av att vid en lönereglering för distriktslantmätare införa dessa i den för allmänna civilförvaltningens befattningshavare gällande löneskalan. *Lantmäteristyrelsen* samt *lantmäteripersonalen* och dennas *yrkesförening* ha framställt yrkanden i skilda avseenden på förbättrade lönevillkor.

Ur yttrandena må här i övrigt återgivas följande.

Lantmäteristyrelsen har till en början i sitt yttrande upptagit frågan om ökning av lantmåteridistriktens antal. Styrelsen har ansett, att antalet distrikt borde ökas från dåvarande 199 till 215. Därjämte har styrelsen ansett, att 15 extra ordinarie tjänster borde inrättas, vilkas innehavare borde ställas till överlantmätares och länsstyrelses förfogande för utförande på eget ansvar av förrättningar och uppdrag. Återstående antalet av de för den praktiska verksamheten å distrikten erforderliga extra lantmätarna har styrelsen ansett böra upptagas till 110 med inplacering av befattningshavarna såsom extra ordinarie tjänstemän. Ytterligare borde arvodet beräknas för 30 å 35 aspiranter å lantmätarbanan. Styrelsen har i frågan inhämtat yttrande från överlantmätare samt ett stort antal distriktslantmätare och extra lantmätare. Till styrelsen har tillika inkommit utlåtande i ämnet från Sveriges distriktslantmätareförening och extra lantmätarnas förening.

Styrelsen har uppgivit, att i fråga om antalet lantmåteridistrikt i riket flertalet överlantmätare uttalat sig för ett bibehållande av nuvarande antal. Endast fem överlantmätare hade direkt uttalat sig för en omedelbar ökning och en överlantmätare för en minskning av antalet distrikt. Några överlantmätare hade ansett, att möjligen framdeles en utökning av antalet distrikt komme att erfordras, under det att ett par ifrågasatt en framtida minskning. Anordningen med nyinrättande i kåren av ett antal fasta lantmätartjänster utan särskilda distrikt men avsedda för självständig verksamhet hade förordats av flertalet eller omkring femton överlantmätare och avstyrkts av fem. Distriktslantmätarna ha så gott som samstämmigt ansett, att någon ökning i antalet distrikt ej borde ifrågakomma. Omkring 100 distriktslantmätare hade uttalat sig för bibehållande av nuvarande antal och ett 35-tal för viss minskning därav. Endast ett fåtal distriktslantmätare ansåge en utökning i nuvarande antal distrikt böra ske. Av de distriktslantmätare,

som yttrat sig över frågan om anordnandet av fasta lantmätaretjänster men utan särskilda distrikt, hade ett trettiotal tillstyrkt och ett åttiotal avstyrkt anordningen.

Lantmäteristyrelsen har vidare uppgivit, att Sveriges distriktslantmätareförenings styrelse uttalat den bestämda åsikten, att en ökning av antalet distrikt komme att direkt motverka genomförandet av en ofrånkomlig rationalisering av arbetet och således icke finge den effekt, som bort vara den primärt önskvärda, nämligen snabb handläggning av lantmåteriförrättningar. Bland extra lantmätarna hade ett trettiotal varit av den uppfattningen, att distriktens nuvarande antal borde bibehållas, och ett tiotal ansett, att samma antal borde ökas. Ett trettiotal extra lantmätare hade förordat den ifrågasatta anordningen med fasta lantmätaretjänster, under det fem uttalat sig avstyrkande. Extra lantmätarnas förenings styrelse hade åberopat en av föreningen antagen resolution i vilken uttalats att antalet lantmåteridistrikt borde ökas med minst 20, och att, då de berättigade kraven på en förbättring av extra lantmätarnas befodringsförhållanden icke rimligen kunde anses tillgodosedda genom den föreslagna ökningen i antalet distrikt, härutöver ett antal ordinarie lantmätartjänster borde inrättas. Föreningen funne att, för erhållande av en rimlig proportion mellan ordinarie och icke-ordinarie lantmätare, antalet nya distriktslantmätartjänster tillsammans med ifrågasatta ordinarie lantmätartjänster samt förste assistentbefattningarna — vilka ansåges böra uppföras såsom ordinarie — borde upptagas till minst 50.

Lantmäteristyrelsen har såsom motivering för sitt nu ifrågavarande förslag anfört, bland annat, följande.

Av statistiska uppgifter, som lantmäteristyrelsen inhämtat, framginge att en avsevärd ökning av arbetena inträffat såväl i fråga om å lantmåteridistriktet förefintlig total arbetstillgång som beträffande avslutade och såsom icke avslutade balanserade förrättningar.

Sedan år 1921 uppginge denna ökning vid 1935 års utgång beträffande den totala arbetstillgången till 55 % och vad anginge balansen till 35 %. Ur de direkta arvodesiffrorna utlästes, att under tiden 1921—1927 avslutade förrättningar ökat med 44 %, under det att ökningen vid 1935 års slut utgjorde icke mindre än 70 %.

Dessa siffror syntes vara tillräckligt belysande för den särskilt efter nya jorddelningslagens tillämpning skedda utvecklingen beträffande lantmåteriverksamheten och arbetsförhållandena i övrigt å lantmåteridistriktet. Härtill komme emellertid, att arbetet å de särskilda förrättningarna avsevärt ökats — i främsta rummet för distriktslantmätarna själva genom ökade sammanträdes-, utrednings- och expeditionsgöromål — utan att däremot svarande arvodeshöjning skett, ett förhållande, som således ej kunnat komma till uttryck i de anförda sifferuppgifterna, men som gjorde att dessa måste anses i verkligheten ställa sig än högre.

Den sålunda påvisade högst avsevärda ökningen av arbetsmängden å distriktet hade med nödvändighet framtvingat en utökning av lantmåteripersonalen, vilken personalökning emellertid kunnat ske enbart beträffande den extra arbetskraften, d. v. s. genom utökning av antalet extra lantmätare och tekniska biträdesanställningar.

Vad anginge fördelningen av lantmåteripersonalen mellan distriktslantmätare och extra lantmätare syntes den påvisade arbetsökningen och än mer omfattningen av den årliga balansen av icke avslutade lantmåteriförrättningar med tydlighet peka på nödvändigheten av en utökning på ena eller

andra sättet av antalet självständigt verkande lantmätare. Jämväl de från överlantmätnarna inkomna yttrandena utvisade, att, förutom de ordinarie distriktslantmätnarna, lågt räknat inom riket ytterligare över 20 självständigt verkande lantmätare erfordrades, vartill komme de till minst ett 10-tal uppgående, distriktslantmätartjänst nu stadigvarande uppehållande extra lantmätnarna. Antalet på eget ansvar arbetande lantmätare kunde således enligt lantmäteristyrelsens mening ej sättas lägre än till 230, vilket innebure en ökning med ett 30-tal tjänster för självständig verksamhet.

Även om starka skäl talade för att samtliga de nya befattningarna borde uppföras såsom ordinarie hade lantmäteristyrelsen funnit sig kunna avstå härifrån och stannat vid att föreslå allenast omkring hälften av dessa såsom ordinarie distriktslantmätare. Lantmåteridistriktet borde alltså ökas från 199 till 215. Övriga 15 av de för självständig verksamhet avsedda nya tjänsterna borde uppföras såsom extra ordinarie. Slutligen funne styrelsen återstående antalet av de för den praktiska verksamheten å distriktet erforderliga extra lantmätnarna böra upptagas till 110.

Sveriges lantmätareförening har funnit nödvändigt, att de nu rådande befodringsmöjligheterna på lantmätarbanan avsevärt förbättras. Det kunde icke vara förenligt med billighet, rättvisa och socialt ansvar, att en genom utvecklingen framtvungen personalökning helt och hållet förlades inom kategorien extra tjänstemän, och att sålunda befodringsförhållandena avsevärt försämrades, samtidigt som de krav, vilka ställdes på dessa tjänstemäns verksamhet, stegrades och deras utbildningstid förlängdes. Det oskäligen i dessa förhållanden torde framträda ännu skarpare om man jämväl beaktade den omständigheten, att de extra tjänstemännens ansvar avsevärt ökats genom en vidgad självständig verksamhet. Flertalet av extra lantmätare hade numera att självständigt handlägga jorddelningsförrättningar. De skulle därvid gentemot de enskilda jordägarna bevaka det allmännas intressen och träffa avgöranden i frågor av stor ekonomisk betydelse för den rättssökande allmänheten. Med hänsyn härtill kunde de framförda kraven på förbättrade befodrings- och löneförhållanden icke synas annat än rimliga.

Beträffande löneregleringen för distriktslantmätare har *allmänna civilförvaltningens lönenämnd* anfört i huvudsak följande.

De uppgifter rörande distriktslantmätarnas inkomstförhållanden, som meddelats i de sakkunnigas betänkande, synas nämnden tydligt giva vid handen, att dessa befattningshavares möjligheter att genom förrättningar i tjänsten öka sina inkomster äro synnerligen skiftande i de olika distrikten, vadan distriktslantmätarnas sammanlagda årliga inkomster av lön och uppdrag i tjänsten bliva till beloppet högst varierande. Även om det vid en anordning, där lönen utgår dels i form av fast lön från staten, dels ock i form av ersättning från enskilda för uppdrag i tjänsten, givetvis måste uppstå betydande ojämnheter i löneförhållandena de olika befattningshavarna emellan, synes det dock nämnden framgå av den företedda statistiken, att lantmätarnas inkomster i de olika distrikten förete så stora skilljaktigheter, att dessa knappast kunna anses betingade av den med de särskilda tjänsterna förenade olika arbetsbördan och ansvaret. En inplacering av distriktslantmätarna i en viss lönegrad å löneplanen för allmänna civilförvaltningen skulle uppenbarligen innebära, att detta ur lönesynpunkt mindre önskvärda förhållande bleve bestående även för framtiden.

Vid genomförande av 1926 års lönereglering för förste provinsialläkare och provinsialläkare blevo dessa befattningshavare icke inplacerade å den för allmänna civilförvaltningens befattningshavare gällande löneplanen utan inrättades för dem en särskild löneplan. Syftet härmed var att kunna vidtaga en av praktikinkomstens växlande storlek beroende differentiering i lönesättningen för ifrågavarande läkarpersonal. En liknande löneplan har av veterinärlönesakkunniga nyligen föreslagits för distriktsveterinärerna i nämnda sakkunnigas den 12 juli 1930 avgivna utredning och förslag beträffande ordnandet av dessa tjänstemäns anställnings- och avlöningsförhållanden. Utan att i förevarande sammanhang vilja taga någon bestämd ståndpunkt till frågan, anser dock nämnden det vara förtjänt att tagas under övervägande, huruvida icke skäl förefinnes att tillämpa en motsvarande anordning även för distriktslantmäterna.

Lantmäteristyrelsen har föreslagit, att distriktslantmäterna vid inordnandet under allmänna avlöningsreglementets bestämmelser hänfördes lägst till 21:a lönegraden. Styrelsen har ansett, att pensionsunderlaget för distriktslantmäterna borde bestämmas till samma belopp som för befattningshavare i 26:e lönegraden.

Inom lantmäteristyrelsen har byråchefen Bagger-Jørgensen varit av *skiljaktig mening* rörande de ifrågasatta åtgärderna och anfört bland annat, att lantmäteristyrelsens förslag i allt väsentligt innebure endast en löne-reglering, under det att organisatoriska spörsmål skjutits åt sidan. Med den nuvarande organisationen följde, att större och mera krävande förrättningar alltför ofta skötes åt sidan och försenades eller överlämnades till annan förrättningsman. Såsom sådan funnes endast att tillgå extra lantmätare. De minst erfarna förrättningsmännen komme sålunda att användas för de mest krävande förrättningarna. En utväg till undanröjande av detta missförhållande vore, att av de ordinarie lantmäterna ett mindre antal avskildes och ej erhöle distrikt utan fördelades på länen för att huvudsakligen sysselsättas med större förrättningar. De borde erhålla större förmåner av statsmedel än distriktslantmäterna.

Statskontoret förklarade sig i sitt över de sakkunnigas förevarande betänkande avgivna yttrande i huvudsak icke ha något att erinra mot de däri framställda förslagen rörande distriktslantmäternas löneförhållanden. Statskommisarien Nissen och t. f. statskommisarien Alve anmälde vid ärendets föredragning i statskontoret skiljaktig mening och uttalade sig därvid för att distriktslantmäterna placerades i 18:e lönegraden. I sitt utlåtande i anledning av lantmäteristyrelsens yttrande har statskontoret uttalat, att ämbetsverket icke ville motsätta sig den föreslagna placeringen av distriktslantmäterna i lönegrad B 21. Statskontoret har dock framhållit, att en viss svårighet föreläge att tillförlitligt ur löneregleringssynpunkt bedöma de av lantmäteristyrelsen utförda medeltalsberäkningarna rörande lantmätarnas nuvarande inkomster. Statskontoret har fördenskull förklarat sig hysa tvekan om den betydelse, som borde tillmätas den av styrelsen påstådda minskningen av taxeinkomsterna. Vad angår pensionsunderlaget har statskontoret framhållit, att det förhållande, att lönen ansetts böra hö-

jas på grund av nedgång av taxeinkomsterna knappast syntes kunna tagas till intäkt för högre pensionsunderlag än det av de sakkunniga förordade.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd har i anledning av lantmäteristyrelsens yttrande uttalat, att nämnden ansett sig böra förorda, att distriktslantmätarna hänfördes till lönegraden B 20 samt att för dessa befattningar borde tillämpas samma pensionsunderlag, som gällde för befattningshavare i 24:e lönegraden.

Sveriges distriktslantmätareförening har hemställt, att distriktslantmätarna måtte inplaceras i lönegrad icke lägre än B 22 och försäkras rätt till semester och pension i förhållande till deras inkomststandard.

Sveriges lantmätareförening har gjort gällande, att de sakkunniga undervärderat lantmätarnas arbetsuppgifter och därför föreslagit en löneställning, som vore avsevärt lägre än andra jämförbara befattningshavares.

I fråga om löneregleringen för extra lantmätare har *lantmäteristyrelsen* föreslagit, att flertalet av dessa måtte inplaceras i löneplanen. Enligt lantmäteristyrelsens mening borde de femton befattningar såsom extra lantmätare, vilka styrelsen föreslagit skola inrättas såsom extra ordinarie och vilkas innehavare skulle stå till förfogande för självständig verksamhet, placeras i 18:e lönegraden i den löneplan, som funnes intagen i 7 § i kungörelsen den 15 juni 1935 (nr 397) med avlösningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid nyreglerade verk inom allmänna civilförvaltningen. Pensionsunderlaget har lantmäteristyrelsen ansett böra bestämmas efter 23:e lönegraden. Vad angår de extra lantmätare, vilka äro avsedda att tjänstgöra såsom tjänstemedhjälpare åt distriktslantmätare och vilkas antal av lantmäteristyrelsen föreslagits till 110, har styrelsen förordat, att dessa skulle placeras i 10:e lönegraden i löneplanen för extra ordinarie tjänstemän och tillförsäkras pensionsrätt efter 15:e lönegraden.

Statskontoret har i sitt yttrande över de sakkunnigas förslag förklarat sig icke ha något att erinra däremot såvitt detsamma avsåge de extra lantmätarnas löneförhållanden. I sitt utlåtande över lantmäteristyrelsens förslag i ämnet har statskontoret uttalat, att detta icke föranledde till annan erinran än att statskontoret ifrågasatte, om tillräckliga skäl förelåge att placera de självständigt verkande extra lantmätarna högre än i 16:e lönegraden och i fråga om pensionsunderlag högre än i 21:a lönegraden.

Extra lantmätarnas förening har ansett, att de extra lantmätarna borde inplaceras såsom extra ordinarie tjänstemän i 8:e, 12:e och 16:e lönegraderna. Föreningen har framhållit, att det ej vore tillfredsställande att för en del av lantmäteripersonalen föreslå inplacering i löneplanen men för återstoden föreslå vissa arvoden.

Sveriges lantmätareförening har i yttrande över lantmäteristyrelsens förslag förordat, att de lantmätare, vilka av styrelsen föreslagits skola placeras i 10:e lönegraden, i stället borde införas i 12:e lönegraden samt tillförsäkras pension efter lägst 18:e lönegraden.

Vad angår löneregleringen för de tekniska biträdena

har *lantmäteristyrelsen* anslutit sig till de sakkunnigas förslag att bidrag av statsmedel till de tekniska biträdenas avlöning bör utgå i form av ålderstillägg. Styrelsen har emellertid förordat, att ytterligare ett ålderstillägg utöver de av de sakkunniga föreslagna tre bör medgivas. Detta ålderstillägg har styrelsen föreslagit till 1,200 kronor. I samband härmed har styrelsen uttalat sig för att pensionsåldern för de tekniska biträdena höjdes från föreslagna 55 år till 60 år. Styrelsen har ock ansett, att den ändring i de föreslagna villkoren för ålderstilläggens åtnjutande bör göras, att biträdets rätt att räkna tjänsteår må inträda redan vid anställandet såsom tekniskt biträde. Enligt styrelsens mening bör pensionen till biträdena bestämmas till 1,200 kronor. För erhållande av denna pension bör dock förordnas att biträdet under minst 200 tjänstemånader haft anställning hos lantmätaren.

Styrelsen har vidare anfört bland annat:

Såsom de sakkunniga anfört bör såsom villkor för statsbidrag stadgas, att distriktslantmätare icke må sänka den från honom utgående avlöningen till det tekniska biträdet, därest detta uppbär ålderstillägg av statsmedel, och bör lantmäteristyrelsen övervaka, att biträdena av distriktslantmätaren erhålla semesterledighet och en skälig månadsavlöning, vilken, såsom de sakkunniga föreslagit, i allmänhet icke bör understiga 175 kronor och ökas med hänsyn till förefintliga dyrortsförhållanden på platsen eller eljest föreliggande omständigheter. Mot de av de sakkunniga angivna minimilönerna synes intet vara att erinra.

Beträffande antalet ålderstillägg, som med tillämpning av ovan angivna grunder under närmaste tiden kommer att behöva tagas i anspråk, har lantmäteristyrelsen överslagsvis beräknat, att 40 å 240 kronor, 30 å 480 kronor, 30 å 720 kronor och 10 å 960 kronor, eller sammanlagt omkring 110 med ett förslagsvis beräknat belopp av 55,000 kronor, bliva erforderliga. Något särskilt belopp för pensionskostnader torde för närvarande icke behöva räknas med.

Statskontoret har i yttrandet över lantmäteristyrelsens utlåtande anfört, att frågan om ersättning av statsmedel till de tekniska biträdena icke borde upptagas till prövning förrän erfarenhet vunnits rörande de av 1937 års riksdag medgivna avlöningsförbättringarna. Statskontoret har icke heller kunnat tillstyrka förslaget om pensionering av dessa biträden. Enligt statskontorets uppfattning borde en allsidig utredning rörande pensionering av sådana personalgrupper, vilka utförde arbete inom statsförvaltningen utan att vara direkt avlönade av statsmedel, verkställas innan ifrågavarande förslag upptoges till övervägande.

Sveriges lantmäteritekniska biträdens riksförening har yrkat, att en lönefyllnad å 900 och 1,200 kronor för år skulle utgå till tekniska biträden efter 4 å 5 års respektive 9 å 10 års tjänstgöring, att ålderstillägg därjämte skulle utgå enligt de sakkunnigas förslag och att pension skulle tilldelas biträdena vid 55 års ålder med belopp, som motsvarade den lönefyllnad och det ålderstillägg biträdet då åtnjöte.

I yttrandet har i övrigt anförts bland annat följande:

De sakkunniga ha ej ansett sig kunna förorda statsanställning för de tek-

niska biträdena och anföra såsom huvudsakligaste skäl häremot svårigheten för distriktslantmätarna att kunna utnyttja ett tekniskt biträde tills detta uppnått pensionsåldern. Sättes denna till 55 levnadsår, anser riksföreningen denna farhåga ogrundad. Den omständigheten att arbetet är av så krävande art, att äldre tekniska biträden ej skulle kunna utnyttjas å distrikten, torde enligt föreningens mening ej behöva utgöra hinder för en statsanställning. Tvärtom föreligger ju all anledning för statsmakterna att bereda en tryggad anställning åt denna personal. Vidare anföra de sakkunniga, att för närvarande endast ett ringa antal tekniska biträden kunna beredas sysselsättning året om hos distriktslantmätarna. Denna uppfattning delas ej av riksföreningen. Enligt av föreningen infordrade uppgifter för år 1930 voro av 77 biträden 57 stycken helårsanställda. Av dessa 57 biträden ha 34 innehaft anställning hos lantmätare mer än 9 år och 23 från 5 till 8 år, sedan första förordnande utfärdats. Härtill torde kunna läggas, att en stor del av dessa biträden haft en relativt lång tjänstgöring hos lantmätare innan förordnande erhållits. Vore ej antalet tjänstgöringsmånader med rätt till rese- och traktamentsersättning av statsmedel begränsad, skulle säkerligen på grund av den ständigt stegrade arbetsbördan å distrikten ett ännu större antal tekniska biträden innehaft helårsanställning.

Vad beträffar lantmåteribitradernas kontorsgöromål anser riksföreningen dessa vara av lika kvalificerad beskaffenhet som de, vilka förste assistenterna hos lantbruksingenjörerna ha att utföra. På grund av de under senare år i hög grad ökade expeditionsgöromålen för distriktslantmätarna ha de tekniska bitradernas arbete blivit av allt mera självständig art. I samband härmed tillåter sig riksföreningen framhålla, att de tekniska bitradernas arbete måste bli ett förtroendeuppdrag, då det givetvis är omöjligt för distriktslantmätaren att medhinna att i detalj övervaka den mångfald av olika göromål, vilka anförtros åt de tekniska biträdena. Då dessa göromål äro av mycket grannliga natur och dessutom biträdena ovillkorligen under sitt arbete å förrättningsställena komma i nära kontakt med allmänheten, måste stora krav uppställas på såväl redbart personligt uppträdande, som ock förmåga att självständigt utföra anförtrodda uppdrag. Riksföreningen hävdar därför, att någon skillnad i grad ej förefinnes mellan förste assistenterna hos lantbruksingenjörerna och lantmätarnas tekniska biträden, och torde sålunda de tekniska biträdena vara lika berättigade till statsanställning som nys nämnda förste assistenter.

Sveriges lantmätareförening har anfört bland annat:

Föreningen är av den uppfattningen, att det icke kan vara för lantmåteriet gagneligt att erhålla en fast anställd kår av tekniska biträden med de kvalifikationer och därmed följande anspråk, som de nu tjänstgörande biträdena representera. Lantmåteriet torde vara bättre betjänt med en rutinerad kår av hantlangare. Städernas mätningmän ha i allmänhet löst sin biträdesfråga genom att uppöva hantlangare, som icke haft annan underbyggnad än folkskolan, och har denna anordning utfallit till belägenhet.

I den mån förrättningarna bli av så liten omfattning, att hantlangare icke i varje särskilt fall kunna uppövas, läser det bli ofrånkomligt, att, såsom nu sker i städerna, lantmätarna ständigt åtföljas av uppövade hantlangare. Vid sådant förhållande är det givetvis av vikt, att, med hänsyn till avlöning och reseersättningar, användning av överkvalificerad arbetskraft undvikas.

Vad angår de ifrågasatta ändringarna i lantmåteritaxan har *lantmåteristyrelsen*, såvitt angår 35 § i taxan, under förutsättning att

distriktslantmätarna placeras i 21:a lönegraden ansett sig icke böra vidhålla tidigare gjord framställning i ämnet. Styrelsen har emellertid i sitt yttrande hemställt om den ändringen, att för utrednings- och undersökningsarbeten i samband med avstyckningar, vilka krävde längre tids arbete än en dag, måtte utgå utöver engångsarvode ersättning med dagarvode enligt 40 § i taxan. Såsom skäl härför har huvudsakligen anförts, att i många fall förekommit, att man påkallat avstyckning av något mindre område — därvid engångsarvode utgått med 35 kronor — i syfte att få invecklade vattenrättsförhållanden utredda, och att det vore att vänta, att detta bekväma sätt för erhållande av utredning om vattenrättsförhållanden för framtiden i stor utsträckning komme att tillämpas. I övrigt vore det icke heller ovanligt, att vid mindre avstyckningsförrättningar ytterst tidsödande utredningar angående delaktighet i samfälligheter m. m. behövde göras.

I sitt yttrande har lantmäteristyrelsen även hemställt om ändring i 42 § 2 mom. lantmåteritaxan avseende att jämväl för ägodelning få beräkna ersättning efter dagarvode i stället för efter detaljarvode enligt 25 § i taxan.

I fråga om ersättning till lantmätare för förlust av arvode till följd av sakägares insolvens har lantmäteristyrelsen vidhållit sina förut gjorda framställningar.

I *flertalet av yrkesföreningarnas* yttranden ha de av lantmäteristyrelsen framlagda förslagen tillstyrkts. *Statskontoret* har emellertid avstyrkt förslaget om ersättning till lantmätare för förlust som följd av sakägarens insolvens.

Lantmäteristyrelsens anslagsäskanden för budgetåret 1939/40.

I sin förutnämnda skrivelse den 29 augusti 1938 har lantmäteristyrelsen beräknat anslaget till ordinarie tjänstemän till i runt tal 1,587,600 kronor.

Medelsbehovet för avlöningar till de extra lantmätarna har styrelsen beräknat till i runt tal 284,700 kronor.

I fråga om ålderstillägg åt tekniska biträden har lantmäteristyrelsen för budgetåret 1939/40 beräknat, att dylika tillägg komme att utgå till inalles 120 biträden med följande fördelning i ålderstilläggsgupper: 30 å 240 kronor, 25 å 480 kronor, 30 å 720 kronor, 25 å 960 kronor och 10 å 1,200 kronor. Erforderligt anslagsbelopp skulle alltså bli förslagsvis 76,800 kronor. Då anslaget till arvoden åt aspiranter upptagits oförändrat, har posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, föreslagits upptagen med 106,800 kronor.

Avlöningsstaten för distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl. har alltså av lantmäteristyrelsen för budgetåret 1939/40 beräknats till ett belopp av 1,999,100 kronor.

För det fall, att den av lantmäteristyrelsen föreslagna löneregleringen ej heller vid 1939 års riksdag skulle bli föremål för behandling, har lantmäteristyrelsen för nästa budgetår föreslagit oförändrade anslagsbelopp, med un-

dantag av posterna för arvoden till extra lantmätare och aspiranter samt för tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare. Styrelsen har ansett, att under budgetåret 1939/40 antalet extra lantmätare kommer att ökas med fem. Till följd härav har styrelsen beräknat, att ytterligare fem arvodesrum erfordras. Med hänsyn till det ökade behovet av självständigt verkande lantmätare samt det förhållande, att arvodena à 1,500 kronor, vilka äro till antalet lägst, i stor utsträckning måste tagas i anspråk för extra lantmätare, sysselsätta såsom amanuenser eller extra assistenter, och därför bli otillräckliga för förstnämnda kategori extra lantmätare har lantmäteristyrelsen hållit före, att de nya fem arvodena borde hänföras till 1,500-kronorsgruppen, som alltså skulle upptaga arvoden till 45 extra lantmätare. Posten arvoden till extra lantmätare och aspiranter har därför föreslagits ökad med 7,500 kronor till 210,500 kronor. Posten för avlöningsförbättring åt tekniska biträden har styrelsen upptagit med oförändrat belopp eller 40,000 kronor. I tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare har enligt vad styrelsen uppgivit under budgetåret 1937/38 disponerats 281,525 kronor. Med hänsyn till förenämnda ökning av antalet extra lantmätare har styrelsen ansett anslagsposten böra upptagas med 285,000 kronor.

Det föreliggande förslaget att införa distriktslantmätarna under löneplanen i det civila avlöningsreglementet med bibehållande likväl av inkomster enligt lantmäteritaxan finner jag ur flera synpunkter mindre tillfredsställande. Den framlagda utredningen giver vid handen, att en avsevärd ojämnhet beträffande inkomsterna enligt lantmäteritaxan föreligger i fråga om de olika distrikten. Inom vissa distrikt uppgå sålunda taxeinkomsterna till 10,000 kronor eller däröver, under det att inom andra dessa inkomster enligt utredningen icke synas överskrida 1.000 kronor. Ett genomförande av förslaget kommer icke att råda bot på detta missförhållande. Snarare synes kunna befaras, att ett realiserande av detsamma skulle verka i motsatt riktning. Förslaget medför nämligen, att en större löneökning kommer de lantmätare till del, som inneha distrikt belägna inom områden med hög dyrortsplacering. Då dessa distrikt i allmänhet torde ligga i närheten av större städer eller inom områden med livlig jordstyckningsverksamhet, torde på grund av taxebestämmelserna inkomsterna enligt taxan vara större inom ifrågavarande distrikt. Det synes därför böra övervägas, huruvida icke en särskild löneplan bör utarbetas för distriktslantmätarna, vilken undanröjer förutberörda missförhållande. Det må erinras, att 1936 års lönekommitté i sitt den 17 november 1938 avgivna betänkande angående avlöningsbestämmelser för provinssiäläkare och distriktsveterinärer framlagt förslag till särskild löneplan för dessa befattningshavare. Vidare torde kunna ifrågasättas, om icke en förskjutning i förhållandet mellan lönen och inkomsterna enligt taxan bör äga rum sålunda, att de senare komme att utgöra en mindre del av avlöningsförmånerna. Frågan huruvida i samband härmed en omarbetning av lantmäteritaxan bör ske eller om densamma bör lämnas oförändrad och skyldighet i stället stadgas för distriktslantmätare att avstå viss del av taxe-

*Departements-
chefen.*

inkomsterna till statsverket, torde icke lämpligen här böra upptagas till närmare behandling. För avgörandet av de nu berörda spörsmålen torde den föreliggande utredningen icke vara tillräckligt fullständig. Även ur andra synpunkter lär utredningen i förevarande ämne med hänsyn till att en avsevärd tid har förflutit sedan densamma avslutades behöva kompletteras. Vad angår de extra lantmätarna torde lönereglering ej heller för dessa nu böra genomföras. Med hänsyn till det anförda anser jag frågan om löne- reglering för distriktslantmätare och extra lantmätare icke för närvarande böra upptagas till avgörande, utan torde frågan härom böra underkastas en förnyad utredning.

Med hänsyn till den växande arbetsbördan torde emellertid på sätt lant- mäteristyrelsen förordat medel böra anvisas för inrättande av nya lantmäteri- distrikt. För närvarande synas tre nya distrikt kunna anses tillfyllest. Vid anslagsberäkningen torde förutsättas att befattningshavaren å ett av de nya distrikten stationeras i Stockholm. Såsom hittills torde det, sedan medel anvisats för ändamålet, få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma de nya distriktens belägenhet och omfattning. I enlighet med vad lantmäteristyrelsen föreslagit torde därjämte en ökning med fem av antalet arvoden till extra lantmätare böra ske. I anledning av de nu förordade ökningarna i an- talet distrikt och arvoden till extra lantmätare böra anslagsposterna av- löningar till tjänstemän å ordinarie stat samt arvoden och särskilda ersätt- ningar, bestämda av Kungl. Maj:t, höjas med 9,400 respektive 7,500 kronor. En höjning av anslagsposten tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare med 25,000 kronor torde i anledning av vad lantmäteristyrelsen anfört jäm- väl böra ske.

Vad angår de tekniska biträdenas lönefråga anser jag även denna böra upptagas till förnyad utredning, varvid särskilt torde böra undersökas möj- ligheterna att giva de tekniska biträdena en tryggare anställningsform. Här- vid må erinras, att 1934 års avdikningssakkunniga i det av dem avgivna be- tänkandet med förslag angående den statsunderstödda vattenavlednings- och avdikningsverksamheten (stat. off. utr. 1937: 8) förordat, att de tekniska bi- träderna hos lantbruksingenjörerna, med vilka nu ifrågavarande tjänstemän närmast kunna jämföras, skola bliva statsanställda och inordnas under civila avlöningsreglementet. Detta förslag har jag för avsikt att med vissa jäm- ningar förelägga Kungl. Maj:t för proposition till innevarande års riksdag. Emellertid anser jag, att avlöningsförhållandena för de tekniska biträdena hos distriktslantmätarna äro sådana, att en förbättring av desamma skäligen re- dan nu bör vidtagas. Denna förbättring torde huvudsakligen böra genomfö- ras i enlighet med lantmätarelönesakkunnigas förslag i ämnet. Sålunda tor- de de tekniska biträdena böra erhålla fyra ålderstillägg å respektive 240, 480, 720 och 960 kronor efter 3, 6, 9 och 12 års tjänst för därefter infallande ka- lenderår om minst 8 tjänstemånader. För tjänstårsberäkning torde böra krä- vas, att vederbörande biträde under de tre tjänstår, som erfordras för varje ålderstillägg, innehaft förordnande under minst 24 tjänstemånader. Däremot anser jag icke skäligt att såsom de sakkunniga föreslagit fordra, att tekniskt

biträde under minst 5 år skall ha tjänstgjort med förordnande, innan han äger börja räkna tjänstetid för ålderstillägg. I samband med beviljandet av ifrågavarande ålderstillägg böra garantier skapas för att några obehöriga nedsättningar i de tekniska biträdenas löneförmåner icke ske, då de tillerkännas ålderstillägg. Lämpligen torde böra uppdragas åt lantmäteristyrelsen att övervaka detta. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera meddela erforderliga författningsbestämmelser. Kostnaderna för den utökning av ålderstilläggen som jag nu förordat torde kunna beräknas uppgå till 30,000 kronor. Beträffande frågan om pension åt de tekniska biträdena synes denna icke för närvarande böra upptagas till avgörande utan övervägas vid den av mig förut ifrågasatta utredningen.

Såsom framgår av vad jag förut anfört har lantmäteristyrelsen jämväl framställt vissa förslag till ändringar i bestämmelserna i lantmäteritaxan. Även detta spörsmål torde tills vidare få anstå i avbidan på den slutliga prövningen av distriktslantmätarnas lönefråga.

Med beaktande av vad jag sålunda anfört torde de olika anslagsposterna för nästa budgetår böra upptagas med följande belopp, nämligen posten avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat med 809,200 kronor, posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, med 280,500 kronor samt posten tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare med 285,000 kronor.

Sammanlagt skulle alltså under förevarande anslag tarvas en medelsanvisning av $(809,200 + 280,500 + 285,000 =)$ 1,374,700 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande avlöningsstat för distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat:

- a) Lön och, i förekommande fall, ortstillägg kronor 639,200

Lön	Orts- tillägg	T i t e l	Antal	Kronor
3,000	400	Distriktslantmätare, stationerad i Stockholm . . .	8	27,200
3,000	—	Annan distriktslantmätare	204	612,000
		Summa	212	639,200

Anm. Distriktslantmätare åtnjuter tre ålderstillägg till lönen å 500 kronor efter respektive 5, 10 och 15 år.

- b) Ålderstillägg, *förslagsvis* » 170,000 kronor 809,200

2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:
- a) Arvoden till extra lantmätare och aspiranter kronor 210,500
 - b) Avlöningsförbättring åt tekniska biträden, *förslagsvis* » 70,000 kronor 280,500
3. Tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare, *förslagsvis* » 285,000
- Summa kronor 1,374,700;
- 2) till *Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.: Avlöningar* för budgetåret 1939/40 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 1,374,700.

6. Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl., Reseersättningar, förslagsanslag.

För innevarande budgetår är i riksstaten till reseersättningar åt distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl. uppfört ett förslagsanslag av 870,000 kronor.

Från anslaget bestridas reseersättningar *dels* enligt resereglementet för lantmätare den 31 december 1920 (nr 909) samt kungörelserna den 29 juni 1926 (nr 357), den 4 januari 1928 (nr 2) och den 29 maj 1931 (nr 206), *dels* ock enligt Kungl. Maj:ts brev den 28 maj 1937, varigenom lantmäteristyrelsen bemyndigats att för tiden från och med den 1 juli samma år antaga och hos distriktslantmätare anställa tekniska biträden med en sammanlagd anställningstid av högst 25,000 dygn för år, med rätt för dylikt biträde att av statsmedel åtnjuta, förutom traktamentsersättning, jämväl resekostnadsersättning enligt resereglementet för lantmätare.

Jämlikt sagda beslut den 28 maj 1937 skall vidare från anslaget utbetalas ersättning för flyttningskostnad i enlighet med bestämmelserna i 21 § 2 kungörelsen den 15 juni 1935 (nr 397) med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid nyreglerade verk inom allmänna civilförvaltningen, dock att ersättningen för varje flyttning ej må överstiga 600 kronor.

I skrivelse den 29 augusti 1938 har *lantmäteristyrelsen* beräknat anslagsbehovet för budgetåret 1939/40 till 890,000 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till det för innevarande budgetår upptagna anslagsbeloppet med 20,000 kronor. Såsom skäl för höjningen av anslaget har styrelsen anført, att utgifterna för ifrågavarande ändamål under nästförflutna budgetår uppgått till 893,282 kronor och att någon minskning i dessa icke vore att förvänta.

Departements-
chefen.

Med biträdande av lantmäteristyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.: Reseersättningar* för budgetåret 1939/40 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 890,000.

7. Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl: Ersättning för publik renovation, förslagsanslag.

För ifrågavarande ändamål är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 30,000 kronor.

Om skyldighet att verkställa publik renovation av förrättningsakter stadgas i 70 § lantmäteriinstruktionen av den 11 november 1927 (nr 407). För bestridande av kostnader för i enlighet därmed verkställda publika renovationer har i staten för lantmäteriväsendet från och med år 1921 funnits uppfört ett ordinarie förslagsanslag. Föreskrifter angående den ersättning, som av nämnda anslag skall utgå, återfinnas i Kungl. Maj:ts brev till lantmäteristyrelsen den 5 april 1928. Lantmäteristyrelsen har därigenom bemyndigats att utbetala ersättning, vad angår karta motsvarande den uti lantmäteritaxan den 25 november 1927 (nr 416) stadgade lösen, dock att ersättning enligt 46 § 1 mom. b) i samma taxa skall nedsättas med 40 % och renovations-exemplaret i varje fall tagas i beräkning vid tillämpning av bestämmelserna i 45 § 2 mom. och 46 § 2 mom., samt vad angår handling med 50 öre för sida. Sistnämnda bestämmelser i lantmäteritaxan innehålla, att där lösen samtidigt utgår för flera exemplar av samma karta, skall den för varje exemplar utgående lösen minskas och minskningen blir större ju större det antal exemplar är, för vilken lösen utgår.

Gällande bestämmelser om ersättning för publik renovation innebära alltså, att ersättningen för renovationsexemplaret utgår med belopp, som motsvarar reducerad lösen, men att därjämte den lösen, som jordägarna ha att utgiva för sina kartkopior, minskas i de fall, där renovationsexemplar skall avlämnas.

Lantmäteristyrelsen har i en framställning den 3 februari 1930, vilken överlämnats till de sakkunniga, föreslagit, att ersättning för publik renovation må utgå för karta med belopp motsvarande i lantmäteritaxan den 25 november 1927 (nr 416) stadgad lösen, dock att ersättning enligt 45 § 1 mom. b) reduceras till 90 % och ersättning enligt 46 § 1 mom. b) reduceras till 60 %, samt för avskrifter av handlingar med 50 öre för sida samt att renovationsexemplaret icke skall anses som sådant merexemplar, varom i 45 § 2 mom. och 46 § 2 mom. förmåles. Därvid syntes böra föreskrivas, att hittills i ämnet gällande bestämmelser skulle tillämpas beträffande publik renovation av förrättning, som slutligen redovisats eller jämlikt meddelade bestämmelser skolat slutligen redovisas före den 15 februari 1930, så ock beträffande publik renovation rörande ägostyckning.

De sakkunniga ha avstyrkt förslaget under framhållande att utredning påginge rörande den omfattning i vilken publik renovation för framtiden skulle behövas.

Lantmäteristyrelsen har i skrivelse den 29 augusti 1938 — under förnämnan att utgifterna för ändamålet under budgetåren 1934/35—1937/38 uppgått till respektive 29,110, 26,953, 30,364 och 47,730 kronor samt att stegringen för sistnämnda år vore av tillfällig natur — gjort framställning om medelsanvisning för budgetåret 1939/40 med oförändrat belopp, 30,000 kronor.

Departements-
chefen.

Såsom jag förut framhållit torde någon ändring för närvarande icke böra företagas i taxebestämmelserna. För ifrågavarande ändamål torde i enlighet med vad lantmäteristyrelsen föreslagit böra anvisas oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Distriktslantmätare och extra lantmätare m. jl.:*
Ersättning för publik renovation för budgetåret 1939/40 anvisas ett *förslagsanslag* av kronor 30,000.

Statsrådets övriga ledamöter instämma i vad departementschefen i det föregående under punkterna 1—7 hemställt.

Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämnar bifall till vad departementschefen hemställt samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Vid protokollet:
Allan Tigerschiöld.